SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
FILOSOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ

Aktuální trendy v pornografické fotografii

Bakalářská práce

Opava, srpen 2010 Pavel Kubeš

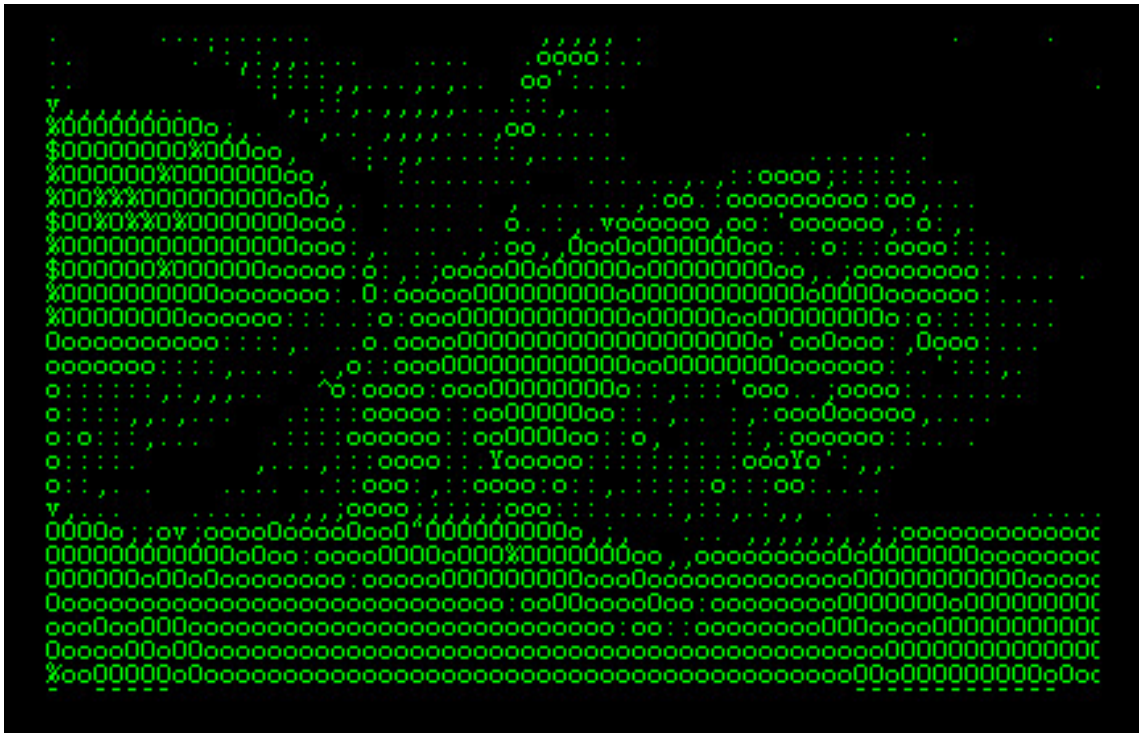

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
FILOSOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ

Pavel Kubeš
Obor: Tvůrčí fotografie

Aktuální trendy v pornografické fotografii

Actual trends in pronographic photography

Bakalářská práce

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Opava, srpen 2010

Vedoucí bakalářské práce
Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D.

ABSTRAKT
Tato bakalářská práce se zabývá aktuálními žánry a stereotypy v pornografii. První část se věnuje historii zobrazení erotických a pornografických motivů Dále je pojednáno o jejich vývoji. V další části jsou popsané současné trendy. V poslední části je nastínen další pravděpodobný vývoj.

Klíčová slova: Fotografie, pornografie, erotika, sex, internet

ABSTRACT
This bachelor work is focused on the actual genres and stereotypes in pornography. The first part deals with the history of erotic and pornographic display. Next parts describes their progress and current trends. The last section outlines some future developments.

Keywords: Photography, Pornography, erotica, sex, internet

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Studijní program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor:TF
Akademický rok: 2009/2010

PODKLAD PRO ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA:	OSOBNÍ ČÍSLO:
KUBEŠ Pavel	K Louži 1259/5; Praha	F506852

NÁZEV TÉMATU ČESKY:

Aktuální tendence v pornografii

NÁZEV TÉMATU ANGLICKY:

Actual trends in pornography

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Jiří SIOSTRZONEK, Ph.D. - ITF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Napsání bakalářské práce do 1. 5. 2010.
Zlom bakalářské práce do 1. 6. 2010
Odevzdání bakalářské práce 8. 9. 2010

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Vladimír Poštulka: Dějiny pornografie v datech, XYZ, 2007
Bohuslav Brouk: Lidská duše a sex, Odeon, 1992
Radim Uzel: Pornografie aneb provokující nahota, Ikar, 2004
Martin Herzán: Pornografie a svoboda projevu, Eko-konzult, 2003
Izabel Tangová: Pornografie, tajné dějiny civilizace, BB/art, 2003

PODPIS STUDENTA: _____ **DATUM:** _____

PODPIS VEDOUCÍHO PRÁCE: _____ **DATUM:** _____

Tuto bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně a všechny použité prameny jsem uvedl v závěrečném seznamu.

Poděkování:

Děkuji Všem, kteří napomohli tomu, aby tato práce vznikla:

Mgr. Jiří Siostrzonkovi, Ph.D., Odb. as. Mgr., MgA. Tomáši Pospěchovi a Prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi za cenné připomínky k práci, sexuologovi Prof. PhDr. Petru Weissovi, fotografovi Martinu Jansovi, Richardu Knotovi, Lence Klodové za poskytnutí rozhovoru a fotografií.

Obsah:

1 Úvod 8

1.1 Rozdíl mezi erotikou a pornografii.....8

2 Historie.....9

2.1 Předantická doba.....10

2.2 Antická doba.....11

2.3 Rané křesťanství a svět v 9. století.....11

2.4 Renesance.....12

2.5 Průmyslová revoluce.....13

2.6 20. století.....15

2.7 70. a 80. léta, film vs. fotografie.....18

2.8 90. léta a současnost.....26

3 Internetová pornorgafie.....28

4 Současné žánry.....30

5 Pornografie v ČR.....36

6 Rozhovory.....38

MgA Lenka Klodová.....39

Martin Jansa.....46

Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.....49

PhDr. Richard Knot.....53

7 Závěr.....55

Odkazy.....60

Seznam použité literatury.....61

Jmenný rejstřík.....62

1 Úvod

V této práci bych rád rozebral téma pornografie v obrazech a její dopad na evropskou společnost v průběhu historie do současnosti a nástin věcí budoucích.
Vzhledem k omezenému prostoru a velikosti tématu si za hlavní cíl dávám stručné shrnutí vývoje pornografie v jednotlivých epochách, a nástin vývoje.

1.1 Rozdíl mezi erotikou a pornografii

Pro lepší orientaci v tématu považuji za nutné alespoň částečně vyspecifikovat pojem pornografie a jasně jej, alespoň pro tuto práci, oddělit od erotiky. A to navzdory faktu, že jedno často bývá zaměňováno za druhé, popřípadě jedno doprovází druhé.
Přesně definovaná hranice mezi erotikou a pornografii, přes všechny spory, dodnes není jasně určená. Erotika, která je dnešní společností přijímaná jako něco normálního a veskrze zdravého, se od pornografie liší nepřítomností explicitního znázorňování sexuálního aktu. Samo slovo erotika (z řeckého erós) znamená v řečtině lásku nebo touhu.
Proto je také erotika více o znázornění nebo navození duševního rozpoložení nebo o navození sexuální atmosféry, než o detailním zachycení kopulace nebo pohlavních orgánů, což je v různých variantách doména pornografie. Zjednodušeně můžeme říct, že tam kde končí erotika, začíná pornografie. Kde erotika lehce poodhaluje závoj (decentnost) a rozehrává lehké tóny sexuálního napětí (estetično), aby nás spíše nutila si představovat (samotný akt je pouze naznačen), tam pornografie s někdy až vědeckou precizností a bez prostoru pro představivost ukazuje detaily. Doménou pornografie je naturální sex, fyzické projevy těl a ukojení vzrušení.
Tato práce není určená k polemizování o morálce, respektive jejím vztahu k pornografii. Primárně má mít informativní charakter bez jakýchkoli ambicí nebo vazeb na morálku.

Obr z Cerne Abbas

2 Historie

Slovo pornografie vzniklo spojením řeckých slov porné (prostitutka) a grafein (psát) - a to až v 19. století. Pro zjednodušení však budu tento termín používat i při popisování starších epoch. Dějiny pornografie jsou i dějinami různých lidských společností a jejich pohledu na svět. Historie pornografie je i historií politiky, sociálních změn a rozdílných společenských pohledů na svět jako takový. Dějiny pornografie jsou velmi těžko uchopitelné jako jednotné téma. V minulosti, daleko více než dnes, bylo sexuálno potlačováno nejen běžnou morálkou, ale často se dostávalo do hledáčku církve. Právě křesťanská církev v průběhu posledních 1600 let vyvinula enormní úsilí na vytlačení sexuálních odkazů nejen z běžného veřejného života, které byly obvyklé v antice, ale i snahu o stigmatizaci kopulace a zavedení jistého veřejného tabu na téma sex se zvláštním důrazem na pornografii. Zavedením takových pojmů, jako byl "hříšný chtíč" a "špinavé tělo", se církev snažila a nutno podotknout, že vcelku úspěšně, o naprosté vymícení sexuálna z veřejného života a dokonce i o značné omezení sexu

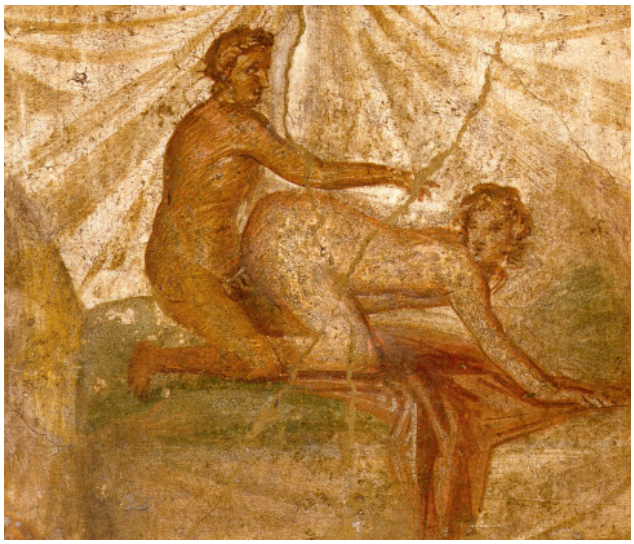

Freska na stěně nevěstince v Pompejích

v soukromí - sex pouze za účelem početí, v povolených polohách, a to ještě jen v přesně stanovené dny. Důsledkem tohoto faktu bývá pornografie, a do jisté míry i erotika, tak nelichotivě označována a vnímána, jako zkažená, zvrhlá, perverzní apod. Sexuální tabu ve společnosti i dnes vede k tomu, že něco, co je naší přirozeností (sexuálno), je potlačováno. Potlačování a neochota společnosti o těchto věcech hovořit přímo či nepřímo vede k vnitřní frustraci, neinformovanosti, nebo ještě hůř, zkreslování, pověrám a v neposlední řadě i k prosperování lidí a společností, které se obchodem se sexem a pornografii zaobírají, např. organizovaná prostituce, šíření lokálně nelegální pornografie, obchod s dětskou pornografií, atd.

2.1 Předantická doba

Od úsvitu věků je člověk provázen touhou znázorňovat sám sebe nebo výjevy ze svého každodenního života. Na stěnách jeskyní, na paroží, nebo jen na volně ležících kamenech. Stáváme se tak svědky běžného života našich vzdálených předků. V případě předantické doby není ještě možné hovořit o pornografii jako takové, i když nalezené předměty z této doby v 18. a 19. století vyvolaly značné morální pohoršení - viz. Obr z Cerne Abbas (1), Už zde se dá vysledovat touha lidí po zachycení lidského těla a genitálií. V tomto období můžeme nejpřesněji hovořit o erotice, než o samotné pornografii. Přes propast věků se nedochovalo kromě několika sošek, např. Věstonické Venuše (2) a nákresů na stěnách jeskyní, popř. na keramice, téměř nic.

2.2 Antická doba

Antická doba proslula jako epocha, kdy se erotice a pornografii všeobecně přálo. Byly zcela běžně přítomny na veřejných místech, formou fresek na domech, soch a jiných zobrazení. Nadšení ze znovuobjevení Pompejí bylo velice rychle vystřídáno šokem z četnosti erotických pomůcek a pornografických obrazů (fresek), které dosvědčovaly, nakolik běžné bylo zobrazování sexuality v antice (3). Antika nejen vynikala otevřeností k sexu. Umělé falusy, zachycování kopulačních technik, systém zaučování mladých lidí, kopulace se zvířaty, zcela nahé sochy, atd. To všechno v množství, které do základů otřáslo relativně stále konzervativní společností 18. a 19. století. Nalezené předměty byly vnímány natolik "škodlivě", že byly raději uloženy mimo dosah většiny populace, a to do takzvaného "tajného muzea"(4) - více v bodě 2.5.

Pro přiblížení a lepší pochopení antického sexuálna a s tím i pornografie, je potřeba se zmínit o naprosto rozdílném vnímání sexuality jako takové. Věci, které jsou podle našeho dnešního vnímání nepřijatelné, jako např. zneužívání dětí, kopulace se zvířaty nebo jen těžko akceptovatelné, jako např. sex na veřejnosti, hromadné orgie, atd., byly v antice více či méně běžné. Běžným také bylo, alespoň jejich zobrazování na veřejných místech. Naopak dnešní rovnoprávnost obou pohlaví by v antice moc pochopení nenašla. Muž svým proniknutím symbolizoval utvrzení nadvlády a dominance. Ženy, i když na svoji dobu neobvykle svobodné, stále hrály ve společnosti druhotnou roli a akt "zmocnění se" žen jejich společenskou podřízenost jen dokresloval. Dalo by se hovořit o sexuální i společenské podřízenosti.

2.3 Rané křesťanství a svět v 9. století

Jestliže antika pornografii a sexuálnu celkově svědčila, doba raného křesťanství byla přesně opačným případem. Právě tato doba nám přináší Knihu pokání - popis přijatelného sexuálního chování v manželství a trestů za jeho porušování, povinnou cudnost, celibát, anebo

Poslední soud na pražské katedrále sv. Víta

démony chlípnosti. Církev otevřeně vytáhla do boje s pornografií, |ale i sexualitou celkově. Bez přehánění dozvuky tohoto snažení přetrvaly až do dnešních dob. Znázorňování nahého lidského těla nebo těla při aktu se stává věcí nemyslitelnou, popřípadě sloužící jako varování těm, kdo by podlehli pokušení. Vhodným příkladem je Giottova vyobrazení Posledního soudu (5) nebo Baldungova Dívka a smrt. Nastává situace, kdy zjevně erotické obrazy mají čistě zastrašující a anti-erotický charakter. Vzhledem k faktu, že vlastnění knih a jejich následné šíření, bylo pro drtivou většinu populace neúnosně drahé, pornografie našla svoje místo zamaskována v žertovných kresbách, pokoutně šířených, ve verbální formě jako odrhovačky nebo zamaskována za náboženské výjevy. Tento stav se měl pomalu začít měnit s vynálezem knihtisku.

2.4 Renesance

S nástupem renesance a jejím postupným pronikáním do umění začíná pro sexualitu nová éra. Nejprve díky snaze malířů o co nejrealističtější zachycení člověka se začíná nahota znovuoběvovat v církevních obrazech. Přes poměrně silný odpor církve v protireformním hnutí, který vedl k dodatečnému zahalování příliš obnažených těl, jako například u Michalangelova Davida a dodělaného fíkového listu, nebo domalovávání oblečení na nahé hříšníky, jako u Posledního soudu, dochází k postupným změnám ve společnosti, a to jak v zobrazování, tak i vlastní sexualitě. V polovině 15. století je vynalezen knihtisk (J. Gutenberg), který umožňuje nejen masové a levné šíření prakticky čehoko-

liv, ale hlavně diametrálně znesnadňuje cenzuru. Do rukou lidu se tak najednou dostává nejen necenzurovaná, ale i velice levná četba všeho druhu. Knihtisk je masově využíván nejen pro rozvratnou činnost, k otevřenému kritizování, ale zároveň umožňuje prostým lidem, aby se k informacím, které bylo dříve možné získat jen přes převážně latinsky píšící klér, dostali sami. Knihtisk se tak stává nejen nástrojem pro pobavení a vzdělávání širokých mas, ale i nástrojem pro odboj před nespravedlností a útlakem. Vhodným příkladem takového odboje nebo jen prostého vyjádření nespokojenosti mohou být různé formy satiry a pornografické karikatury.

Za zakladatele psané pornografie je považován Pietro Aretino (1492-1556). Jeho dílo Rozličné způsoby milování dosáhlo celoevropské obliby. Kniha byla ilustrována a znovu tištěna po několik příštích století a pravděpodobně se jedná o první pornografický best-seller. Ironií je, že tlak církve na sexuální zdrženlivost je napadán a zesměšňován hned ze začátku, a to v mnoha pamfletech. Ty zachycují sexuální hrátky mužů i žen z řad samotné, morálku tak zuřivě hájící, církve. Na hranici skončilo ohromné množství knih. Přesto změnu již nebylo možné zastavit.

2.5 Průmyslová revoluce

Na přelomu 18. a 19. století dochází ruku v ruce se sociálními změnami i k oslabení moci církve a hlavní štafetu boje proti pornografii přebírá světská moc. Lavinu tisku nedokázalo zastavit ani ohromné množství zákazů a cenzorů. Dá se předpokládat, že cenzorům v první řadě ani tak nevadil pornografický obsah porůznu tištěných románů, ale primárně se zaměřovali na fenomén politické pornografie. Od jednoduchých a primitivně načrtnutých karikatur, po umělecky velmi propracované díla, mající za účel zesměšnění a poškození politického oponenta nebo státní moc. Politická pornografie měla mezi lidem nebývalý ohlas, jednak pro svoji aktuálnost vzhledem k politickému dění a jednak pro svoji prostopášnost a často až absurdní zvrhlost. Vedlejší, i když neméně důležitou změnou bylo, že sexuálno jako takové přestalo být tabu. Zajímavá rarita je i fakt,

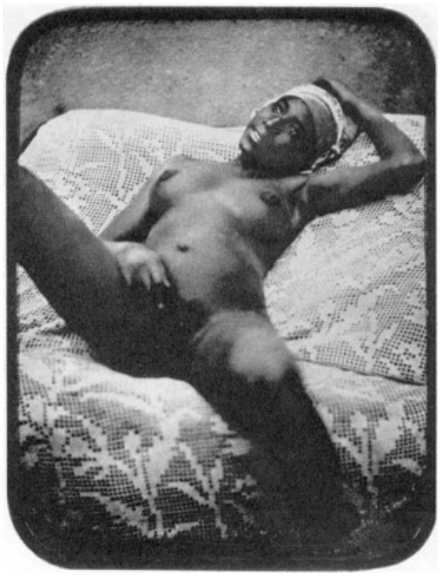

Daguerrotypie aktu neznámého francouzského autora, 1850

že po celé Evropě vznikají takzvaná Tajná muzea. Ta měla za účel držet pod zámkem nalezené artefakty z minulosti, kdy se převážně jednalo o antické předměty, popřípadě artefakty dovezené z celého světa, Arábie, Číny a Indie, nebo díla podvratná a protistátní a celkově společensky škodlivou literaturu, což mimo jiné byla i pornografie.

V první polovině 19. století se na scénu dostává převratná novinka, která určí směr pornografie na příštích 150 let. Daguerrotypie, předchůdce dnešní fotografie a vlastně první metoda zachycení reálného snímku. Ve svém počátku sice velice drahá, ale okamžitě se šířící metoda, která už ze své podstaty odstartovala masové šíření pornografie a její cena klesla na přijatelnou úroveň. I přes svoji počáteční nákladnost si okamžitě získala oblibu u širokých vrstev obyvatelstva a netrvalo dlouho a policie musela zabavovat nepřeberné množství morálně závadných obrázků. Záhy po rozšíření prvních fotografií přichází na trh další převratná novinka - stereoskop. První a nefalšované 3D virtuální zobrazení, v tomto případě zatím pouze čistě mechanické (8).

Představa, že takzvané tvrdé porno je výmyslem 20. století, je naprosto chybná. Perverznosti všeho druhu podléhaly módním trendům a nevynechaly jediné oblasti lidské sexuality. Například na konci 19. století, byly velmi oblíbené zoofilní fotografie.

V podstatě 19. století umožnilo, aby pornografie, do té doby pouze více či méně kvalitně znázorňující různé akty nebo samotné tělo, replikovala realitu v míře a kvantitě, která byla do té doby nemyslitelná. Samotné šíření pornografie těžilo i ze společenských změn, které probíhaly od počátku 18. století. Uvolňování náboženských svobod, úpadek moci církve, zlepšování životního standardu a v neposlední řadě i vznik nových technologií a jejich používání v běžném životě, které obzvláště v 19. a na počátku 20. století elektrizovalo celou společnost. Člověk začíná snít o vesmíru (Verne) a pocit, že je s to ovládnout

celou planetu, proniknout do říše ptáků (horkovzdušné balóny), podmanit si podvodní říši (první ponorky) doslova vybízel k znovuoběvování lidského těla a všeho, co k tomu patří.

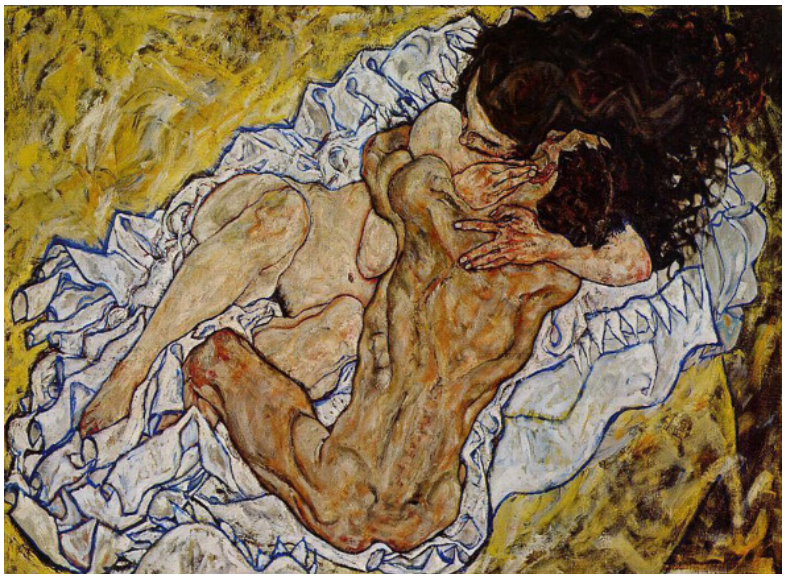

Egon Schiele - Objetí, 1917

2.6 20. století

Počátek 20. století je také počátkem procesu, který trval dalších téměř sto let a dal by se nazvat legalizací a rozlišováním. Jestliže v minulosti nebylo až tak důležité, co je ještě erotika a co už je pornografie, 20. století v procesu postupné legalizace pornografie muselo začít hledat jasně definovanou odpověď, nebo alespoň zákonně ustavenou hranici. V každé dekádě tak dochází k přehodnocování a přesouvání z jedné škatulky do druhé. Nástup, nejdříve mravně nezávadných, barevných časopisů, umožnil rozmach velkoformátové fotografie. To v konečném důsledku vedlo k masové distribuci čím dál tím více erotičtějších a následně i pornografických magazínů pro pány. Záplava časopisů donutila postupně všechny vlády začít řešit otázku, co lze otisknout a co již nikoliv. Právě vznikající zárodky pornoprůmyslu slavily velký rozmach. Celkové uvolňování morálky ve společnosti, snadná dostupnost a v neposlední řadě dvě světové války, to vše jen zvyšovalo zájem o pornografii všeho druhu. Nastává fenomén rovnoprávnosti žen a jejich domáhání se svých práv i v ložnicích. Lidská společnost se dostala do vysokých obrátek a mnoho lidí nevidělo jediný důvod, proč z toho vynechat sex a pornografii obecně.

První opravdu masové využití erotiky a pornografie, překvapivě podporované vládou, proběhlo za II. světové války. Vojáci, kteří trávili dlouhé měsíce na lodích nebo v zákopech, s oblibou pokuřovali cigarety značky Lucky Strike (9), cigarety s eroticky

Gustav Machatý - Extase, 1932

oblečenou nebo spíše obnaženou kráskou, která se patřičně často měnila.

Společnost Coca-Cola přišla s obdobným nápadem a následovaly i jiné firmy (mj. i časopisy pro pány). Došlo to tak daleko, že si piloti bombardérů pomalovávali a pojmenovávali svoje stroje usměvavými ženami z cigaret a nápojů. Legálním symbolem let 40. se tak stala velkoformátová, již barevná, kráska s dlouhýma nohama a svůdně vyšpulenými rty.

Film, který začal svoji hvězdnou cestu již v roce 1895, byl daleko vhodnějším nosičem pro pornografii, než fotografie. Trvalo ovšem téměř sedmdesát let, než se mohl na tomto poli opravdu masově prosadit. Důvodem byla převážně cenzura jednotlivých vlád, které měly silnou potřebu film omezovat a kontrolovat. Od začátku bylo zřejmé, že toto médium je potenciálně velice nebezpečná věc, a to jak z hlediska rychlosti šíření informací, tak i ovlivňování názorů běžných občanů. Překvapivě v této věci tak vlády nezaspaly a úřady pro cenzurování filmů vznikly dříve, než první pornografické filmy. Vzhledem k náročnosti na vybavení, které bylo potřeba pro promítání, je jen hrstka pornofilmů z dob počátku kinematografie. Za všechny jmenujme alespoň Am Abend (Německo) z roku 1910 a Le Sartorio (Argentina) z roku 1912. Netřeba podotýkat, že oba filmy, byly ilegálně promítané po celém světě.

Rok 1932 byl rokem, kdy se legálně promítal 1. porno film, i když ještě pod rouškou uměleckého melodramatu. Režisér Gustav Machatý natočil film s názvem Extase (10). Film získal na festivalu v Benátkách cenu za režii a dostalo se mu jen těch nejlepších ohlasů. Na druhou stranu, Vatikán prohlásil tento film za zdraví škodlivý a celkově nemravný.

Faktem je, že herečka hlavní role Heidi Kiesler se stala ve 30. až 50. letech velkou Hollywoodskou hvězdou.

Pin up kalendář, 1952

Po II. světové válce došlo v každé následující dekádě k další legalizaci a pronikání pornografie do širší společnosti. Státní moc ještě nerezignovala, ale vzhledem ke stále lepším a levnějším metodám pořizování fotografií a filmů nebylo v jejích silách šíření zabránit. Pornografii velice pomáhal i fakt, že v každém národě byl, a stále je, přístup k sexualitě rozdílný (viz bod 5). Tak nastala situace, kdy v jednom státě byl film zakázaný, ale o pár set kilometrů byl povolen. Koordinovanému postupu proti pornografii chyběla nadvládní a nadstátní církev, která ve 20. století, co do přikazování, byla pouze strašákem bez reálné moci, kdy z aktivního dohlížitele a ochránce, se stala pasivním glosátorem a proces legalizace pornografie pouze komentovala, resp. rozporovala a brzdila.

Považuji za nutné, zmínit se o člověku, který se zasloužil, že se sexualita začala probírat zcela veřejně. Alfred Charles Kinsey (1894 - 1956) (11) ve dvou publikacích prolomil tabu a otevřel tak společnosti dveře do poprvé vědecky zmapovaného a doloženého sexuálna.

Nejprve v roce 1948 s knihou Sexuální chování muže a později v roce 1953 Sexuální chování ženy předstoupil před veřejnost a poprvé v moderních dějinách ji doslova donutil vzít tuto část lidskosti na vědomí. Díky jeho poznatkům bylo podstatně jednodušší, aby společnost odhodila přežilé návyky a začala se sexualitou pracovat jak v běžném životě, tak i na vědecké úrovni.

Obálka časopisu Playboy, 1972

Jestliže léta 40. byla léty obnažených nohou, pak léta 50. byla dekádou obnažených prsou. V roce 1953 poprvé vychází časopis Playboy. Začal fungovat běžný tržní mechanismus, kdy zákazník si žádá čím dál „kvalitnější“ zboží za stejnou cenu. To v odvětví polosvlečených dívek mohlo znamenat pouze další svlékání a více detailních záběrů. 60. léta přinesla z USA „volnou lásku“, spoustu drog a celkové uvolnění morálky společnosti. Jakoby celá společnost odkládala spolu se zažitými stereotypy i oblečení a připravovala se na něco, co muselo neodkladně přijít. Tento proces obnažování vyvrcholil v 70. letech, kdy časopis Penthouse poprvé zveřejnil fotografie ženského klína a následně časopis Larryho Flynta Hustler dodal detail. Důraz na detail u fotografie existoval vždy, ale samotné provedení vždy záviselo na technologických možnostech fotoaparátů a možnostech legální publikace.

2.7 70. a 80. léta, film vs fotografie

Od 70. let 20. století se vzhledem k rozšíření televize začíná sex a pornografie dostávat i na televizní obrazovky. Nejdříve v jednotlivých erotických scénách a následně už osamoceně. Film nabízí divákovi možnost nejen vidět jeden okamžik, ale kontinuálně se nechat vést celou situací, což pro pornografii znamenalo možnost nabídnout divákovi nejenom ostřejší záběr, lepší barvu, nebo větší formát jako u fotografie, ale i zvuk a diametrálně silnější a delší zážitek. Ideálním se ukázalo promítat filmy v kinech, ať už se jednalo o soukromé biografy, nebo kinokavárny. Zájem byl obrovský, tím začíná tzv. ”Zlatý věk pornografie”. Počátky zlatého věku jsou spojeny s velkým úspěchem filmu Hluboké hrdlo (Deep Throat) a Za zelenými dveřmi (Behind the Green Door), které

byly natočeny v roce 1972 a byly prvními, které zasáhly masové sexuálně smíšené publikum. Filmy byly poprvé promítány v běžných kinech ve Spojených státech a dostali se do podvědomí většinové společnosti pomocí celostránkových inzerátů, kterými drive-in kina inzerovala program pro dospělé. Po dobu dvou nebo tří let bylo velice módní dívat se na pornografické filmy a mluvit o nich. Pornografické filmy začaly být uváděny v běžných kinech a proto byly pozitivně přijaty veřejným míněním nebo alespoň tolerovány.

Film Deep Throat, 1972

Deep throat se stal kasovním trhákem sedmdesátých let a asi neznámějším pornofilmem všech dob. Rozpočet filmu byl na svoji dobu nemalých 25.000 dolarů a celkem svým tvůrcům do dnešní doby vydělal 600.000.000 USD což řadí tento unikátní hardcorový snímek mezi nejvýdělečnější filmy vůbec. Zároveň jde o jeden z mnoha pornografických filmů, které částečně financovala mafie (12). Ta se ostatně již od 60. let aktivně zapojila do výroby a distribuce mnoha pornografických filmů v USA (13).

Hluboké hrdlo amerického režiséra Gerarda Damiana má poměrně jednoduchou, ale o to vtipnější zápletku. Představitelka hlavní ženské role Linda Lovelace, přestože má ráda sex, nedokáže dosáhnout orgasmu (jeho prožití si představuje jako „vyzvánění zvonů, praskání hrází, explodování bomb“), a proto vyhledá pomoc doktora Younga (Harry Reems). Ten zjistí, že Lindin klitoris je umístěn hluboko v krku, doporučí tedy vyzkoušet techniku hlubokého hrdla (deep throat), kdy ji k rozkoši má pomoci orální styk s mužem, jehož penis zasune hluboko do krku a potlačí dávicí reflex. Linda tuto techniku vyzkouší na samotném doktorovi a poprvé v životě se ji podaří orgasmu dosáhnout. Ihned je za-

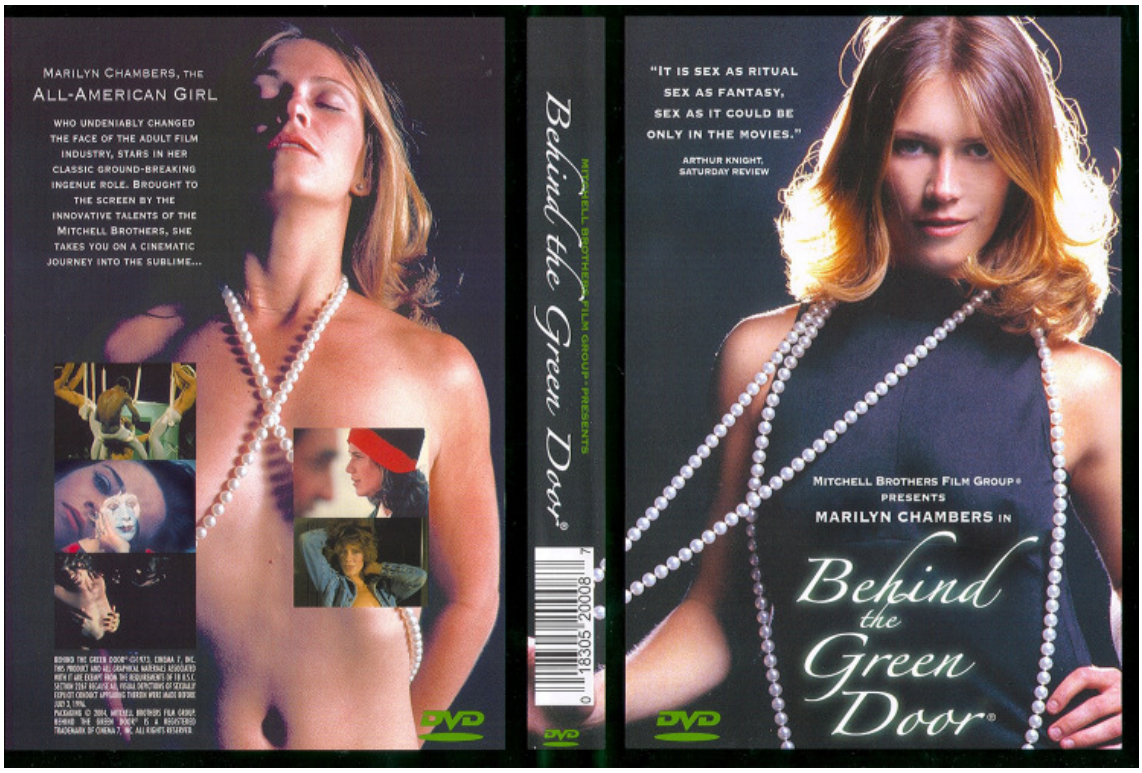

DVD vydání filmu Behind the green door, 1972

městnána jako zdravotní sestra, která má pomoci mužským pacientům doktora Younga s překonáváním sexuálních problémů. Díky této praxi nakonec nalézá i osudového muže, po němž vždy toužila, a je odhodlána se za něj provdat, pokud si nechá zvětšit penis na ji požadovanou délku. Příběh tak končí happyendem, konzument čisté pornografie si ale také přijde v četných hardcorových scénách, mezi nimiž nechybí ani skupinový sex, na své.

Přestože jsou herecké výkony jednotlivých aktérů slabé, jejich vystupováním, zápletkou a vtipnými dialogy chápe dnešní divák Hluboké hrdlo spíše jako komedii. Nicméně tento kultovní snímek je důležitý i z hlediska zaměření se na uspokojení ženy (tedy ne výhradně jen muže) a jako takový představil Damiano ženský orgasmus pro porno netypickými postupy. Zatímco mužský orgasmus (v Hlubokém hrdle zvukově vyjádřen bubláním) je v dnešním pornu zásadním motivem, jehož realistické zobrazení znamená dovršení každého takového snímku, Damiano ztvárnil ženské vyvrcholení specificky: střídají se velice rychle prostřihy mezi felací vykonávanou Lindou a jejími pocity při dosahování orgasmu. Ten je postupně vyjádřen záběry na odbíjející zvony, ohňostroj a nakonec startující

raketu. Takovéto použití symbolického zobrazení (např. prožitku) není pro pornofilmy typické. Vyskytuje se ovšem v konvenčních (uměleckých) filmech a je velice oceňováno. Právě specifické pojetí tématu, osobité zobrazení ženského orgasmu, ale také jistý vtipný a někdy až parodický ráz (patrný především v dialozích, hudebním doprovodu a textech) činí z Hlubokého hrdla jedinečný pornosnímek.

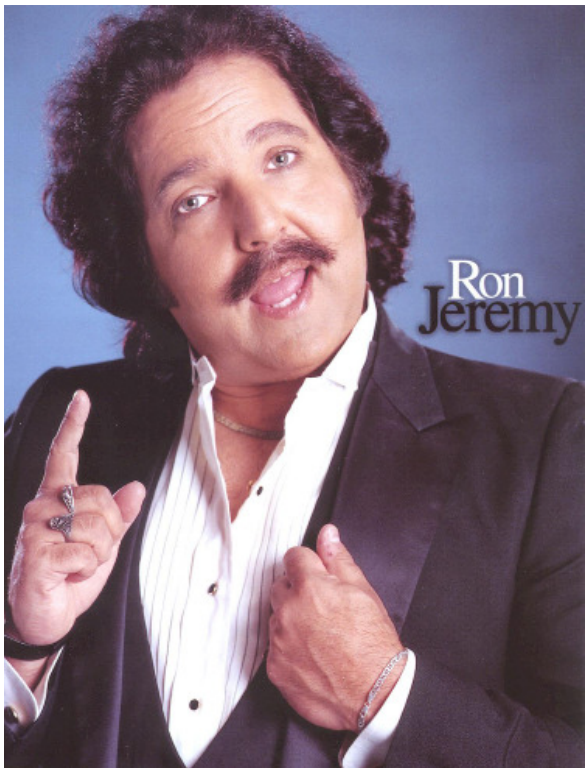

Autobiografická kniha herce Rona Jeremyho, The Hardest (Working) Man in Showbiz

Orgasmus chápeme v pornografii jako cílový atribut, jehož dosažení rámcově ukončuje pornofilm. Je prvotním impulsem, proč se tyto artikly vyrábí a zároveň konečným výsledkem, kterého jejich produkce dosahuje. Na začátku pornoprodukce stojí snaha sexuálně uspokojit konzumenta, na jeho konci (nebo relativním konci, který může byt předčasným splněním tohoto „poslání“ ještě před závěrem filmu) samotné sexuální uspokojení konzumenta, ale zároveň explicitní zobrazení orgasmu (ve valné většině mužského), který symbolicky ukončuje buďto daný pornografický snímek, nebo konkrétní sexuální scénu pornofilmu s příběhem (po které může následovat nespočet dalších). Zatímco nejčastěji jde pornoprodukci o explicitní, realistické pojetí, jehož projev je mnohdy zveličován hlasovým projevem aktérů (výkřiky, nadávkami apod.), existují i takové snímky, jejichž pojetí vyvrcholení chápeme jako jedinečné.

Od Hlubokého hrdla se diametrálně odlišuje Damianův další snímek Ďábel ve slečně Jonesové s Georginou Spelvin v hlavní roli. Veškerý humor mizí a nahrazuje jej morální téma, jehož atmosféru dobarvuje klasická hudba (Alden Shuman). Justine Jones je počestná osamělá žena, panna, která se rozhodne svůj život dobrovolně ukončit, za což je odsouzena do pekla. Vědoma si toho, že její život byl poctivý, pobyt v pekle ji

mrzí. Požádá tedy, zda by nemohla žít ještě jednou, tentokrát ovšem nezřízeně, tak, aby ztělesnila jeden ze sedmi smrtelných hříchů – chtíč. Když je slečně Jonesové dočasně vyhověno, projde výukou rozkoše (ale rovněž bolesti s ní spojenou) pod vedením učitele (Harry Reems) a následně prožije několik sexuálních vztahů. Posléze však musí odejít do pekla. To pro slečnu Jonesovou představuje jedna místnost, v niž navždy setrvá s šíleným mužem (Gerard Damiano), který nemá o její tělo zájem. Slečna Jonesová je tedy za svůj hřích odsouzena k věčnému utrpení v podobě neutěšené sexuální touhy. Ačkoli se námět tohoto slavného pornofilmu dočkal několika přepracování, nikdy nedosáhl takové slávy a úspěchu jako jeho originální zpracování z roku 1973. To, co původní verzi činí tak výjimečnou, je nejen zajímavý příběh, ale především jeho unikátní zpracování za použití vážné hudby.

Podobně jako Damiano se i bratři Mitchellové, režiséři filmu Za zelenými dveřmi, pokusili zobrazit mužský orgasmus poněkud jiným způsobem. Klíčovou se v tomto snímku stala téměř sedmiminutová scéna, v níž dopadá mužské sperma na obličej hlavní ženské herečky Marilyn Chambers. Toto poměrně jednoduché a především otřepané klišé téměř každého pornografického filmu je v podání Mitchellů unikátní sekvencí. Jde o zpomalené opakující se záběry na obličejovou ejakulaci (facial cum shot) s použitím psychedelické hudby. Samotné záběry mají proměnlivou barvu a připomínají např. Warholovy obrazy. Dílčím překrýváním obrazu šablonou je dosaženo efektu parciálního zobrazení skutečného záběru a divák tak může vidět jen pravou polovinu scény, aby se vzápětí ukázala pouze levá. Zdůrazňuje se tedy „děj“ jednotlivých scén (odehravajících se proměnlivě v pravé, levé nebo prostřední části) a samotná sekvence graduje zrychlením zpomalených záběrů, jejich realistickým zobrazením tak, aby byla explicitní ejakulace předvedena v původním podání. Ve filmu Behind the Green Door Marilyn Chambers souloží s Afroameričanem, boxerem, Johnny Kvesem. Tím se stal s největší pravděpodobností prvním dlouhometrážním filmem s mezirasovou sexuální scénou.

I v pornosnímku The Opening of Misty Beethoven hraje klíčovou roli především děj (dalo by se říci, že i v tomto případě zde dochází k jakési katarzi na jeho konci),

Porn Convention, Las Vegas, 2010

který vychází a svou podstatou paroduje Pygmalion George Bernarda Shawa. V případě The Opening of Misty Beethoven, klasického hardcorového Porn Chic amerického režiséra Radleyho Metzgera z roku 1975, šlo o přeměnu podprůměrné šlapky v sexem zkušenou ženu, jež by byla ztělesněním vášně. Podobně jako v Pygmalionu se tohoto úkolu zhostí odborník, sexuolog (Jamie Gillis), který Dolores Beethoven (Constance Money) zaučuje. Celý děj doprovázejí vtipné dialogy a průpovídky a jeho atmosféra opět dobarvuje velice nápaditě a vtipně vybraná hudba. The Opening of Misty Beethoven je tak jedno z nejucelenějších a nejvtipnějších Porn Chic s asi nejpropracovanější zápletkou. Na snahu zařadit do pornografickych snímků ucelený děj reaguje i dnešní pornoprůmysl. S rozvojem lehce dostupného amatérského porna se klasická mainstreamová produkce zaměřila na příběh a jeho zpracování ve snaze získat zpět diváka/konzumenta, aby zaplatil za vyšší kvalitu (v případě porovnání s amatérským pornem), a zároveň alespoň částečně nabídla neotřepaná klišé průměrných pornoartiklů. (viz kapitola 4). Pornofilmy pro široké spektrum zákazníků, kteří dávali přednost soukromí, si na svoji dobu musely počkat, až do rozšíření domácích videí a soukromých kabelových televizí, což se stalo v 80. le-

tech 20. století. Vzhledem k tomu, že státní televize nemohla a ani nechtěla do programů zařadit vyloženě pornofilmy, musela se cesta hledat jinudy. S rozvojem technologií přichází do domácností dva nové fenomény, které se ukazují jako ideální pro konzumaci a šíření pornografických filmů – video a kabelová televize. Kromě faktu, že člověk měl možnost sledovat pornografii kdykoli a v jakémkoli množství, poskytovaly mu tyto technologie i potřebné soukromí.

Od této doby již můžeme hovořit o tom, že pornoprůmysl se pevně uchytil v legální nebo alespoň pololegální sféře podnikání.

V roce 1984 je poprvé v historii vyhlášena cena AVN Award (Adult video news) za mimořádný výkon v různých aspektech tvorby a prodeje pornografických filmů. Cena je nazývána „Porno Oskar" (ve skutečnosti se figurka jmenuje Woody) a předává se obvykle začátkem ledna v Las Vegas.

V pornografii postupně začíná dominovat filmová produkce nad fotografickou. Souběžně vedle sebe koexistují prakticky od samého začátku a tak porovnávat nebo dávat do protikladu film a fotografii se přímo vybízí. Fotografie, která zachytí realitu a film, který realitu rozpohybuje, jsou však v obecném případě neoddělitelné. Fotografie před sto lety možná nebyla tak ostrá, trvanlivá, nebylo možné fotit v šeru nebo v pohybu tak, jako dnes. Nadále ale zůstává více či méně zdařilým, ale stále nepohyblivým obrázkem. Zaujme pouze jeden konzumentův smyl - zrak. Toto je omezení, které žádný fotograf nedokáže obejít. Film, ze své podstaty pohyblivý sled fotografií, od počátku prodělal řadu změn a vylepšení.

Divák vyžaduje kvantitu, gradaci, zatažení a prožití děje, požaduje zapojení co nejvíce smyslů a v tom je film daleko tvárnější a je možné ho neustále obohacovat o nové technologické postupy. Konzumenti pornografie nehledají žádné trvalé připomínky, nebo nechtějí být unešení z jednoho záběru. To dává pornografickému filmu velký význam. To jediné vyburcuje naturel na maximum. Kromě barvy film přidal i zvuk a není tomu tak dávno, co se 3D virtuální realita stala skutečností. Dnešní film zaujme konzumenta vizuálně, pohybově a navíc přidá 3D obraz i zvuk pro lepší a věrnější prožití zážitku. Zatímco

Počítačová hra Leisure suit larry, 1987

v obecném případě, nelze hovořit o tom, že by fotografie neudržela krok s filmem co do technologie, u pornografie to neplatí. Jestliže se v pornografii jedná o uspokojování, rozhodně vede kvantita nad kvalitou. Zatímco v erotice, je tomu přesně naopak a fotografie se masově prosadila a je možné na ni dnes narazit na každém kroku, v pornoprůmyslu je již jen na okraji živořící připomínka zašlé slávy poloviny 20. století.

A tak je pornografické fotografii souzeno ustrnout v časopisech, které se stále ještě poměrně dobře prodávají. Po prohlédnutí je "čtenář" díky nízké ceně klidně zahodí a popřípadě, když jedna fotografie opravdu konzumenta osloví, si ji vystřiženou přilepí na WC.

V erotice je uschována budoucnost fotografie. Estetika, krása a společenská přijatelnost, to je hlavní kredit fotografie 21. století. Alespoň do doby, než dojde k již dlouho avizovanému rozšíření hologramů a fotografie se ocitne v pozici dříve zmiňované, a do propadlišť dějin, odsunuté daguerrotypie.

2.8 90. léta a současnost

Hlavní boom pornografii teprve čekal. 90. léta přinesla kromě VHS a kabelové televize také velký rozvoj výpočetní techniky. Internet byl ještě v plenkách, nejčastějším nosičem pornografického materiálu je tak CD ROM a disketa.

Lidé si rádi hrají, a tak počet počítačů v rodinách roste téměř geometrickou řadou. Digitální svět bez erotiky by nebyl světem, a tak se zrodilo nové odvětví – pornografické počítačové hry. Na platformách PC a Apple se žánr pornografie nejdříve objevuje v textových hrách. Tyto hry „pro dospělé“ kladou velký důraz na sexuální obsah podobně jako filmy. Mohou spadat do mnoha žánrů – akční, strategické, RPG atd. hra s erotickým motivem je Softcore Adventure pro Apple vydaná v roce 1981. Ve hře se hráč snaží získat předměty, které mu umožní získat náklonnost řady žen. Na herní standardy té doby byla hra označena jako kontroverzní pro sprosté vyjadřování popisující děj. Na obalu hry byla fotografie tří nahých žen v horké lázni, s číšníkem v pozadí. Jako první grafická erotická hra je vnímána Beat ‘Em & Eat’ Em vydaná v roce 1982 pro konsolovou platformu Atari 2600. Přestože se hra bezprostředně po vydání špatně prodává, stává se kultovní a slavnou jako první ztvárnění nahoty v digitální formě. Celkově je pokládaná za jednu z nejhorších videoher v histori. Ve hře Beat ‘Em & Eat’ Em hráč řídí dvojici nahých žen, které prochází tam a zpět budovou na jejíž střeše stojí neustále masturbující muž s velkým penisem.

Díky novému paměťovému médiu – CD ROM se začínají do počítačových her dostávat krátké videoklipy s erotickým obsahem, zatím pouze částečně interaktivní. Pornografické hry jsou censurovány – např. Leisure Suit Larry: Magna Cum Laude pro platformu PlayStation. Zatímco některé hry nemohou být považovány za nic jiného než pornografii, další používají erotiku pouze jako doprovodný prvek. Postupně vzniká nová generace počítačový her. Hry se sexuálním prostředím pro různě staré uživatele. Tyto hry nemají primárně sexuální obsah a nejsou prvoplánově určeny pouze pro dospělé, ale erotický obsah do nich lze dodat pomocí různých patchů a addonu (dodatečných instalací). Erotic-

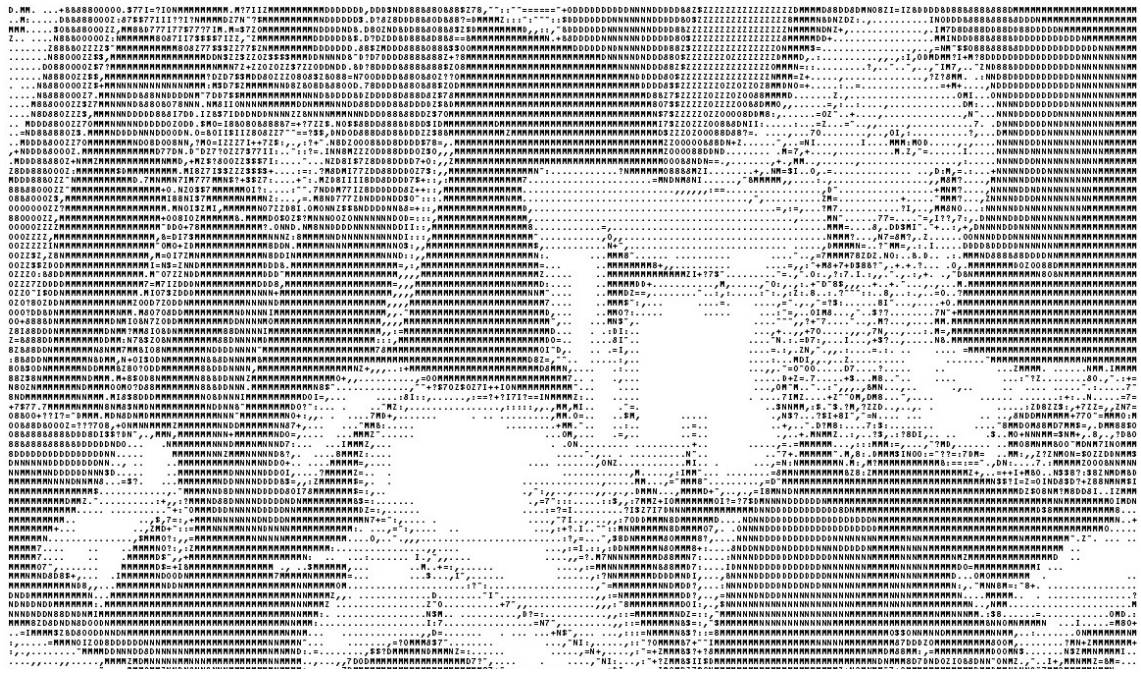

ASCII porno, počátek 90. let

ké addony a „hacky“ se objevují i v meainstreamových hrách pro děti a náctileté, přestože v původní hře nebyla sexualita cílem.

Konec 90. let a počátek nového milénia znamená pro pornografii opravdový boom. Další rozvoj technologií, nosičů s možností přenosu velkého objemu dat a zejména rozmach world wide webu s ohomující možností propojit kterékoli počítače na světě znamená skutečnou svobodu a legalizaci v přístupu k mainstreamovým pornografickým materiálům. Jestliže na začátku 90. let bylo maximálně možné na 1,2 MB disketách přenášet nízkoformátové pornofotografie, tak o necelých 10 let později, bylo naprosto běžné vlastnit alespoň 120 MB přenosný disk. Souběžně, jak rostla kapacita přenosových médií, bylo možné převádět do digitální podoby čím dál více delších a kvalitněji zaznamenaných filmů. Nové milénium je k pornografii tolerantní a v této době byly běžné vztahy mezi Hollywoodskými hvězdami s kolegy z pornoprůmyslu. V některých případech byla dokonce jejich původně soukromá videa později prodávána přes internet (např. Ron Jeremy, Pamela Anderson). Herci a modelky z filmů pro dospělé jsou běžně hosty interview v rádiích nebo televizích (u nás Uvolněte se prosím). Výsledkem byla velká mediální pozornost věnovaná pornoherečkám a pornohercům.

Pornografie, do této doby nedostatkové zboží je najednou všude. Pornoprůmysl si tak neustále musí hledat nové cesty, jak oslovit zákazníka. Již se neskrývá na okraji společnosti, ale snaží se zaujmout zákazníka, vyhledává ho. Popularita pornografických témat dosahuje zatím svého vrcholu.

3 Internetová pornografie

1987 je rok, kdy začal Internet oficiálně existovat. V jeho počátcích se s pornografií přes internet pouze obchodovalo. Zobrazovací možnosti prvních počítačů nebyly velké, počítače mohly zobrazovat obrázky pouze ASCII kódu – přepis obrazu do znakové formy. První internetová pornografie, proto vypadala z dnešního pohledu velice směšně, rozdrobená na jednotlivá písmena a pozorovatelná pouze z větší dálky. O 20 let později je k této síti připojena více jak 1 miliarda uživatelů. S rozvojem hardwaru a zobrazovacích schopností se z internetu stal jednoznačně nejpreferovanější nosič pornografického materiálu.

Internet přinesl skutečnou sexuální revoluci a svobodu v pravném slova smyslu. Nabízí soukromí, anonymitu. Je konec s trapnými situacemi kdy v minulosti konzument musel riskovat, že ho zahlédne sousedka, ve chvíli kdy pánský časopis vyklouzne z novin, nebo kazeta co měla přijít v neoznačeném balení, přijde velmi jasně označena. Vše je v osobním počítači.

Obrovský počet uživatelů je sám o sobě ohromným lákadlem pro každého prodejce. Otázkou je, co konzumenti hledající na internetu hlavně chtějí? Odpověď je jednoduchá. Porno a hry! Exaktní údaje o vyhledávání na internetu neexistuji. Není jak je měřit, není jak je zjišťovat a nejsou kapacity na zpracování. A to je další ohromná přednost internetu, jako nosiče pornografie. Cokoliv konzument koupí, na co se dívá, s kým se baví, to všechno má vysoký stupeň anonymity. Ani ne tak díky zabezpečení, ale hlavně díky tomu, že další miliarda lidí dělá stejnou věc spolu s ním.

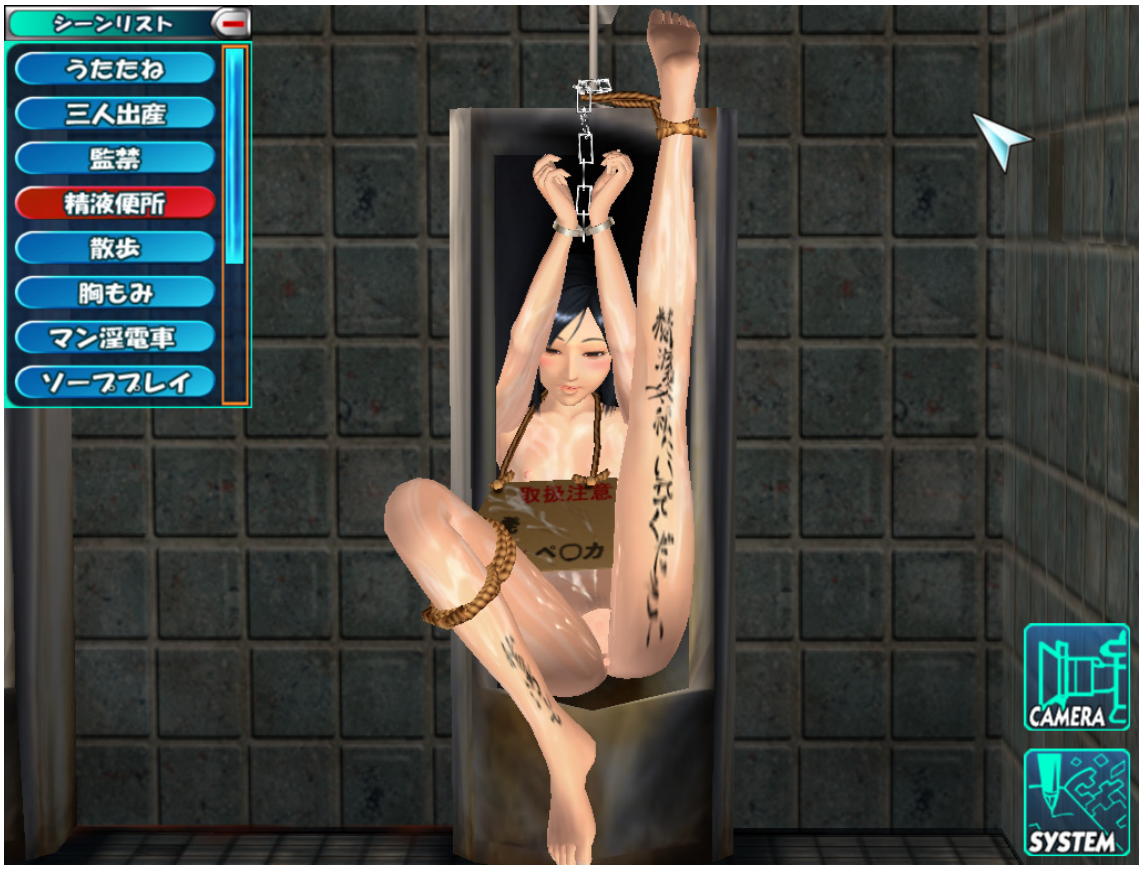

Interaktivní pornografická hra Botuplay, 2006

Weby, jako Freefoto, Pornhub, Keezmovies, tube8, YouPorn, RedTube, Area18, nebo XTube se řadí mezi nejnavštěvovanější stránky vůbec. XTube, kde mohou sami uživatelé svá videa prodávat má 4,5 milionu unikátních návštěv za den. Jelikož obsah těchto stránek je zcela zdarma a přiměřeně kvalitní a většina videí je dlouhých, udělali tyto stránky výraznou díru do zisku produkcí vyrábějící tradiční porno časopisy a DVD. Na dnes již přeplněném trhu stále roste počet stránek s podobným obsahem. Anonymita internetu se pornografii umožnila plně rozvinout.

Není možné pominout absolutně opačný extrém, kdy lidé dávají na internet doma zhotovená pornovidea, popř. fotogalerie (amateurs) a nechávají si je okomentovat od ostatních uživatelů pomocí chatu. Hovory létají přes celou planetu a přitom každý zůstává neviděn a nekonfrontován v pohodlí vlastního bytu. Internet tak nabízí i interakci, věc, která u běžného filmu nebo fotografie není možná. Obohacuje tedy pornografii o nový rozměr. Konzument není pasivní. Má možnost si přímo utvořit vlastní já a ve virtuálním

světě potom provozovat virtuální sex (14). Jinou možností je nainstalovat si webovou kameru a nechat kohokoli nakukovat do nejniternějšího soukromí. Právě kategorie amatérů zažívá v současnosti boom. Většina konzumentů je již unavena precizním zpracováním profesionálních filmů, a tak nalézá zalíbení v nedokonalosti, ale o to větší realitě. Video někoho, kdo by mohl být sousedem, má daleko silnější náboj, než vyumělkovaný záznam profesionálů.

Vzhledem k mezinárodní povaze internetu, internetová pornografie s sebou nese zvláštní otázky ohledně zákona. Neexistuje totiž jedinečný soubor zákonů, který by platil pro distribuci, nákup nebo držení internetové pornografie. V současné době neexistují žádné mezinárodní právní předpisy upravující pornografie, každá země se zabývá internetovou pornografií jinak. Řídí se tedy pouze zákony domovské země uživatele.

Další z inovátorských technologií – digitální kamery smývají hranice mezi profesionální pornografickou produkcí a amatérskými záběry. Zároveň výrazně zjednodušují vzájemnou interakci mezi konzumenty pornografického materiálu. Ta byla do doby rozvoje internetu zančně obtížná. Vedle časopisů a VHS/DVD byla internetová pornografie dlouho výnosný podnik. V poslední době je ale na vzestupu amatérská pornografie na webových stránkách založených na platformě YouTube, kdy sami koncoví uživatelé generují obsah stránek který je zdarma. Z videohostingové služby “tube” se staly nejnavštěvovanější pornografické stránky na internetu.

4 Současné pornografické žánry

Můžeme říci, že v dnešní době je již společnost saturována běžnou pornografií. Mainstreamová pornografie se vyznačuje jedním hlavním rysem, společným pro většinu produkce pro masovou populaci. Magazíny i filmy vytvářejí iluzorní svět plný mimořádně disponovaných lidí prožívajících nereálné příběhy a vzbuzující představy o technicky dokonalé, až bizarní sexualitě. Pornografie často sexualizuje a fetišizuje abnormální těla a sexuální praktiky, vizuálně sterilní herce - ženy se silikonovými prsy a maskulin-

ní muže, na první pohled pornohvězdy, často bez „lidského faktoru“. Vytváří divákům frustrace z identifikace s nedosažitelným vzorkem, čímž ničí jejich představu o přirozené nahotě a sexualitě jako o expandované svobodě.

Amatérská fotografie, http://pnp.post.sk

Dostupnost pornografie a situace kdy již není téměř možné se s pornografií nesetkat, znamená, že i vlastní sexualita není už pouze přirozená část každého z nás, ale může být i velice snadno manipulovatelná. Jedinec musí být dobře poučený a vyrovnaný s vlastní sexualitou, protože je vystaven intenzivní karikatuře, zhmotnělé fantazii, provokaci. Pornografické magazíny často působí dojmem zastaveného času. Ze sexuálního aktu vybírají stále tutéž sekvenci a tomu odpovídá řazení stránek, výřezy fotografií, rytmus celého vydání. Nereflektují jakékoli aktuální události, nehledí ani na roční období. Pokud jimi listujete, získáte dojem, že nelistujete časopisem, ale spíše katalogem, což má svůj účel. Ve skutečnosti jsou to spíše erotické pomůcky, které na sebe vzaly podobu časopisu, která jim pomohla proniknout na veřejnost. Pokud by měly podobu např. obrázkového alba a mohli se prodávat pouze v sexshopech, které ale nesmějí mít výlohy. Pornografické magazíny se tím dostávají do veřejného prostoru, kde jiný obraz sexuálního aktu než ten, který předkládají, není. Tím dostávají funkci jakéhosi mluvčího a představa sexu, kterou ukazují, je pak dominantní. Tak se pornografie stává součástí každodenního života.

Přesycenost mainstreamovou pornografickou tvorbou zobrazující silikonem vybavené blondýny stála spolu s internetem u velkého pornografického třesku na počátku 21. století, kdy se objevil nový proud pornografie – tzv. amatérská pornografie. Kategorie pornografie, v které modely nebo herci jsou zobrazováni z různých důvodů bez zaplacení.

Amatérské porno začalo být populární již v osmdesátých letech kdy si lidé začali nahrávat vlastní sexuální život na videokamery a sledovali se na videorekordéru. Před příchodem videa museli tito lidé natáčet na Super 8 film, který pak musel být odeslán ke zpracování. První změnu přinesli kamery Polaroid, které umožňovaly vyrobit snímky ihned, bez nutnosti odesílání materiálu do zpracovatelského zařízení. Amatéři se fotografovali a natáčeli pro vlastní potěšení. Časem začali své výtvory sdílet a teprve s rozvojem videa (a později internetu) začali svá díla distribuovat za účelem zisku.

Příchod internetu a digitálních fotoaparátů dovolil soukromým výrobcům zpřístupnit pornografii za mnohem levnější cenu a zároveň zvýšit rozmanitost i množství materiálu. Snímky původně distribuované určeným lidem a párům, se nyní šíří po celém světě, většinou zdarma, v komunitách a webových či diskuzní skupinách

Rychlý rozvoj amatérské pornografie, se projevil klesajícím zájmem zákazníků o klasická pornografická díla zavedených produkcí. Pornografický průmysl si svého chudnutí rychle všiml a na vzniklou poptávku reagoval spojením amatérské vizuality s profesionálními pornoherci a produkcí. Vzniká nový styl pornografie, pro který se vžívá název Realcore (nebo také realporn). Pornografický žánr, obvykle snímaný v cinéma vérité stylu, získaný jednoduchou kamerou (fotoaparátem) a zpracovaný dokumentárním stylem. Žánr se prezentuje jako “opravdové páry mají opravdový sex”.

I když tvůrci videa jedné z vystrašených dívek jakoby lžou, že na webu nebude vidět její obličej, vše bývá domluvené. Jedná se o profesionálně provedené porno, které se snaží napodobit styl amatérské pornografie.

Drtivá většina herců tzv. reality porna jsou profesionální herci a herečky, kteří se snaží vystupovat jako amatéři. A to přestože můžeme tyto osoby vidět na mnoha pornografických videích velkého počtu internetových serverů. Od klasické amatérské pornografie je zřejmá vyšší kvalita produkce, natáčení a střihu. V tomto žánru často sexuálnímu aktu předchází inscenované scény setkání a vzájemného představování herců. Realcore často umisťuje diváka přímo do děje scény. Někdy také dochází při sexuálním aktu k zapojení kameramana nebo fotografa do sexu (POV – Point of view). V takovém případě mluví-

Herečka Pamela Anderson na „ukradeném“ videu, 1998

me o tzv. Gonzo pornografii. Název je odkazem na tzv. gonzo žurnalismus, ve kterém je reportér součástí děje. Podobně gonzo pornografie dává fotoaparát nebo kameru rovnou do akce - často s jedním nebo více účastníků i natáčení a provádění sexuálních aktů - bez obvyklých oddělení vlastností konvenčního porna a filmu. Vzhledem k tomu že je často natáčen jedním z účastníků, používají se téměř výlučně širokoúhlé objektivy se záběry buď na celou místnost kde se akt odehrává nebo naopak velké detaily. Na rozdíl od tradičních porno filmů často obsahuje pouze záběry pohlavních orgánů. Gonzo filmy se zpravidla mnohem méně zaměřují na příběh, děj, scénu, rozšířené dialogy, schopnosti herectví, postavy, propracované kostýmy atd, než v běžných pornofilmech. Gonzo patří mezi dvě nejčastější soudobé pornografické techniky natáčení.

Největší nárůst popularity gonzo filmu byl zaznamenán od poloviny devadesátých let kdy se stal hlavním proudem pornografie. Na to měly vliv hlavně nízké náklady na produkci a tedy celkově vyšší zisk producentů. Pro amatérské umělce bylo také díky gonzu mnohem snadnější stát se slavným. Jedno mají všechny gonzo filmy společné. Mnohem větší důraz na intenzivní (téměř hyperaktivní) sexuální výkonnost. Moderní gonzo se vyvíjí směrem

Herečka altpornografických filmů Joanna Angel

kdy zahrnuje více pohlavních aktů během filmu než v tradičním nebo amatérském pornu. Průměrná doba soulože jednoho páru v Gonzo filmu je mezi patnácti a třiceti minutami.

Obrovský zájem o amatérskou pornografii způsobil i nárůst tzv. „celebrity sex tape“, nahrávky domácího videa celebrit, které jsou často uměle s velkou pompou vypuštěny a po krátké době za úplatu distribuovány (Paris Hilton, Pamela Anderson). Amatérská pornografie tak je i v současné době ekonomické krize jedním z nejziskovějších žánrů pornografie.

Kromě těchto masově šířených druhů pornografie existuje mnoho „menšinových“. Internet vychází vstříc zákazníkům, kteří jsou již saturovaní mainstreamovými pornografick7mi žánry a nabízí širokou škálu fotografií a videí pro každého konkrétního diváka. Vznikají nejrůznější pornografické subžánry, které se snaží reagovat na stereotypy v hlavním směru pornoprudukce. Tvůrci pornografických materiálů se zejména v době ekonomické krize snaží udržet každého diváka. Proto se snaží smísit pornografii s motivy nejrůznějších subkultur.

Nejznámějšími subkulturami jsou především gotický styl, punk či jeho modernější pojetí cyberpunk, techno a další. Komunikace uvnitř subkultury je totiž daleko intimnější než komunikace v rámci celé společnosti. Motivem pornografického žánru Altporn je „alternativní“ pojetí krásy, které spíše než domnělému univerzálnímu vkusu odpovídá vkusu jasně vyprofilované divácké skupiny. Ve filmech a fotografiích vystupují modelové

a herci s úpravami těla jako tetování, piercing, nebo jizvení. Stylu je podřízeno samozřejmě i chování aktérek (a aktérů), stejně jako příběh. Altporn velmi často využívá live chatů a diskusních fór, které ovšem na rozdíl od běžných chatů bývají mnohem osobitější. První časopis, věnující se výlučně alt pornu je Blue Blood. Tento časopis začal vycházet v roce 1992. Největším trhem alt porna (stejně jako i ostatních druhů) je internet. Tím jak se alt porno dostávalo do podvědomí uživatelů, začali vznikat i první alt porno filmy a začali vyplňovat mezeru na trhu pornofilmů. V roce 2001 byly natočeny dva amatérské altporno filmy názvem Technosex I a II.

Reklama na holocaust poornografický film, Ilsa, She wolf of the SS, 1974

Na další společenský stereotyp reaguje rascial porno (rasově orientovaná pornografie). Typicky využívá etnické rasové stereotypy při zobrazení herců. Rasově orientovaná pornografie (asiati, černoši, latinští američané) klade důraz na sexuální odlišnosti etnických skupin a na zobrazení multietnických sexuálních aktivit. Asijské ženy jsou proto často zobrazovány jako nadmíru sexuálně submisivní, svůdné a servilní panenky, často ve školních uniformách. U afroameričanů se klade důraz na velikost penisu, který je u průměrného afroameričana větší než u bělocha. Černošské ženy jsou pak primárně zobrazovány s velkým pozadím a velkými ňadry. Hispánci a latinoameričané spíše jako výbušní, ženy jako sexy seňoritas - "horké a kořeněné Latina", s vysokým sexuálním apetitem a nízkou kontrolou sexuálního pudu. Často bývají zobrazovány jako služky, ilegální přistěhovalci

do USA, nebo nevěrné manželky. Kulturní charakteristiky etnik bývají podtrženy kultovními předměty jako jsou kroje - sombrera, maracas, atd. V uplynulých letech se interracial pornografické filmy stali velice populární a stali se jedním z nejrychleji rostoucích a nejlépe prodejných žánrů. Nejdominantnější způsob zobrazení bývá bílá žena – čený muž, přezdívané také „bílá fena – čený pes“.

Opravdovou „perličkou“ v oblasti rasového porna je holocaust porn, pornografický subžánr, který jako sexuální stimul používá nacistické vykořisťování ostatních etnik a jejich nelidské zločiny během druhé světové války. Většina děl tohoto subžánru pracuje s motivem ženy uvězněné v koncentračním táboře a klade velký důraz na sadismus. Počátek slučování sexuálních výjevů a nacistických motivů lez najít již ve filmu Řím, otevřené město a Německo, rok nula od Roberta Rosselliniho. Ty však nemají s pornografií nic společného.

5 Pornografie v ČR

Přístup k pornografii se na celé zeměkouli liší stát od státu, dle sociálních zvyků a kulturních tradic. Distribuce pornografických filmů, je v západní kultuře ekonomicky významná činnost. V mnoha zemích je legální pornografii distribuovat a vyrábět. Přesná velikost pornografického průmyslu a jeho vlivu, který hraje, je věcí diskuse. Pornografie je také v některých zemích zakázána, zejména v muslimském světě a velké části Afriky a jihovýchodní Asie. V některých zemích může být pornografie přístupná prostřednictvím internetu, přestože je v nich zakázaná.

I v České republice je erotika a porno nejsledovanějším tematickým prostředím na internetu. České pornografické produkce jako PK62, Bel Ami nebo Lupus Pictures se prosadily i na zahraničních trzích. Za nekorunovaného krále české pornografie je považován Robert Rosenberg s vlastní pornoprodukcí Rebel Company. Rosenbergova internetová televize - RosenbergTV má průměrně 5000 unikátních návštěvníků denně. Podle Rosenberga je nejsledovanější žánr pornografie v ČR reality porno. Pravděpodobně má pravdu,

na webech jako Amatéři.cz, Swingersakce.cz nebo Závislínasexu.cz visí stovky amatérských fotografií a videí. Na své manželky, sousedy či kolegy z práce se zdarma nebo za poplatek několika málo korun (zaplacený přes SMS) dívají milióny lidí.

Robert Rosenberg se dnes věnuje převážně produkci porno reality show - částečně inscenovaných videí s amatérkami, které omrzela práce pokladních v hypermarketech. I tak vypadá budoucnost porna, kdysi dobře placené práce. Rosenberg se stejně jako ostatní producenti potýká se sexuální revolucí na internetu. Anonymní páry i skupiny z celé země točí stále levněji a víc domácího porna a zadarmo je věší na weby jako Amatéři.cz, kde si sami dokonce ještě připlácejí za nadstandardní umístění.

Fotky i videa lidé na web dávají i sundávají sami. Největší nárůst "příspěvků" bývá po Vánocích, a to až třicet galerií denně. Podobný efekt prý mívají i pondělky: po víkendu lidé posílají, jak souložili na diskotéce. Česká republika dala světu i celosvětově proslulé modelky. Jedno ze jmen jako Dolly Buster, Jana Cova, Dasha, Anetta Keys, Silvia Saint, Tarra White, Zdenka Podkapová najdete na každém pornografickém serveru

6 Rozhovory

Pro napsání této práce jsem oslovil několik osob, které s tématem pornografie pracují, s žádostí o rozhovor.

Lenka Klodová

(*1969) v letech 1987-1990 studovala na pedagogické fakultě v Ostravě (obor český jazyk–výtvarná výchova), potom na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. V letech 2002-2005 doktorandské studium na VŠUP. Pro svoji doktorandskou práci vytvořila pornografický časopis pro ženy - Ženin.

Martin Jansa

(*1966) strávil většinu svého života v Praze. V roce 1993 absolvoval Pražskou fotografickou školu profesora Vláška. Od roku 1998 pracuje převážně v Praze jako fotograf na volné noze. Fotografuje pro největší vydavatelství erotických tiskovin PK62.

Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.

(*1954) je český sexuolog (sexuální psycholog), klinický psycholog a psychoterapeut. Pracuje jako klinický psycholog v sexuologickém ústavu 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a je vědeckým sekretářem České sexuologické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Zabývá se sexuálními dysfunkcemi, deviacemi a transsexualitou. Je soudním znalcem v odvětví psychiatrie (specializace na klinickou psychologii) a sexuologie.

PhDr. Richard Knot

(*1952) Předseda politického sdružení NEI, vydavatel v ČR nejdéle vycházejícího erotického magazínu NEI Report

Lenka Klodová

Jaký má podle Vás pornografie a její konzumace vliv na dospělé jedince a na jejich vztahy?

Situaci „partner se dívá na porno a já vedle škrábu brambory“ neznám. U nás jsem tyhle materiály přinesla domů až já na své výtvarné pokusy. I tak působily inspirativně, ostatně když vidím někoho lízat zmrzlinu, taky na ni dostanu chuť. Samotný sex se tím připomene, oklepe se trochu z napadaného prachu. Člověk třeba na těch obrázcích vidí, jak sexuální spojení vypadá zvenku a začne si hrát s představami, jak jim to asi s partnerem spolu sluší. Pro páry, které jsou spolu třeba už od mládí, mohou právě pornomateriály přinést nové cesty k fyzickému poznání. Někomu mohou i přechodně a částečně nahradit mezeru ve vztahu. To vše je ale dost idealistická utopie, protože dá velkou práci vydolovat z pornomateriálu to podstatné, co chceme, a neumazat se od jeho podivného, nepochopitelného „životního stylu“, od neustálého spojování sexu s monotónní zpocenou hyperaktivitou, násilností, promiskuitou. Jak mi odpověděl jeden respondent na anketní otázku: V jakém vztahu podle Vás jsou vyobrazení v pornočasopisech ke skutečnosti? „ Je to slabota oproti živému“. Kdyby tak existoval obrazový ekvivalent takových literárních libůstek jako je dílko Oscara Wilda Lady Fuckinghamová.

Na jedné z Vašich výstav jste představila projekt pornočasopisu pro ženy (Ženin 1/05). Proč jste si vybrala jako téma své práce právě pornografický časopis?

Po formální stránce to vycházela z mého pocitu, že sice dělám s nějakým materiálem, ale vlastně nevím, kam to směřuje. Měla jsem potřebu to teoreticky rozebrat a zkusit nakládat s pornografií jako se společenským fenoménem.

Musela jste prozkoumat spoustu pornografických časopisů, abyste si udělala přehled o jejich specifické estetice?

Ze začátku, který spadá někdy do roku 1999, jsem s nimi neměla vůbec žádnou zkuše-

nost, první jsem si koupila až kvůli zmíněným panenkám. Ale když jsem pracovala na doktorátu, musela jsem si koupit od každého pornočasopisu, který je u nás k dostání, jedno číslo, abych si utvořila ucelenou představu.

Jaký jste měla pocit, když jste si kupovala studijní materiál?

Nejprve jsem se strašně styděla. Až potom jsem zjistila, že se nikdo na nikoho při tom nekouká – nebo se tak snaží tvářit. Kvůli doktorátu jsem už šla pro časopisy do sexshopu. Věděla jsem, že jdu pro studijní materiál, takže jsem si dokonce nechala napsat paragon.

To jste asi byla první, kdo něco takového požadoval?

Je to možné. Postupně už jsem se přestala stydět. Možná jsem otrlejší, ale spíš jsem zjistila, že právě na pornografické časopisy je škoda plýtvat nějakým studem. Lidé se mají stydět za něco jiného, studují-li je, nebo když jsou schopni se na ně podívat kriticky, pak není stud opodstatněný.

Málokdo si ovšem kupuje tyhle časopisy za účelem kritické analýzy…

Uvažovala jsem třeba nad tím, že tyto časopisy se prodávají vedle běžných magazínů, ale zatímco normální časopis se snaží čtenáři vnutit myšlenku, že je přesně pro něj, aby se s ním identifikoval, tak porňáky to mají naopak – nikdo nechce mít image jejich čtenáře. To mě zaujalo, protože ve stáncích zaujímají stejný prostor. Obraz sexu, který je v nich obsažen, je asi takový, že v člověku, který si je kupuje, vyvolává stud. Když jsem začala vymýšlet Ženin, ptala jsem se, proč v pornografických časopisech není obsah pozitivně laděn. Když už to je v řadě vedle – dejme tomu – kutilských nebo motoristických časopisů, proč by neměly mít pornografické časopisy stejnou taktiku: společenský časopis o sexualitě, která je součástí lidského života asi mnohem víc, než je jí šití nebo háčkování. To byl hlavní důvod, proč jsem se do toho dala.

Jak pro sebe definujete pornografii?

Pornografie má sloužit právě a jen pro vzrušení. Nic jiného nesleduje. Chybí v ní jakýkoliv přesah do jiných oblastí.

Vzrušuje Vás pornografie?

„Klišé o tom, že ženu nevzrušuje vizuální dojem, je úplně nepochopitelné. Proč by právě ženy, které na sobě, na jiných, před zrcadlem, v bytě, kdekoli vizuálno naprosto upřednostňují, najednou, když přijde na sex, měly zavřít oči?. Zdání, že ženy nepoužívají erotické pomůcky, mezi něž můžeme zařadit i pornočasopisy a filmy, vycházelo spíše z faktu, že tyto materiály a jejich nákup nebo vyhledávání bylo společensky odsuzováno. Vizuální vzrušivost žen souvisí spíše s jinými otázkami, které jsou mi jako výtvarnici blízké. Jak například zobrazit nahého muže, aby nebyl ani výhružný, ani homosexuální, ani směšný? Jak zobrazit samotný sexuální akt? Jak zobrazit ty ohromné neviditelné děje kolem?

Jak váš projekt přijali ve škole?

Bylo to napínavé. Nevěděli si mnou rady, každý se mě snažil posunout směrem, o němž si myslel, že s tématem souvisí, ale já na to nepřistupovala, protože by se to ubíralo do končin, které by mi už nebyly vlastní. Přišlo mi, že výsledek je soudržný. Doktorát musel splňovat určité požadavky, mělo jít o umělecké dílo podložené teoretickou prací, což jsem učinila. Bavilo mě obojí, teoretická část i praktická, akorát si myslím, že časopis a vystavené fotografie, které vznikly během práce na něm, budou fungovat lépe, představí-li se samostatně. Navzájem se nepotřebují. Mrzelo by mě, kdyby po prohlédnutí a pochopení fotografií by bylo nutné číst šedesát stran teoretické práce. Na druhou stranu kdyby člověk viděl jenom obrázky, nevěděl by, jestli jde o návrh časopisu, který se má brát vážně, nebo jde-li o umění, které se dá vnímat s jistou rezervou, anebo jsou-li to do výtvarné podoby přenesené teoretické teze a tudíž šablona pro jiné časopisy.

Chtěla jste přece jakýsi pornografický časopis pro ženy, jenž by je neurážel… Vycházela jste z vlastního průzkumu?

Používala jsem sociologické metody na dotazníky a výzkumy, ale přiznávám, že jsem ne-

měla reprezentativní vzorky. Nebylo to možné s mými omezenými prostředky uskutečnit v širší míře. Ale ze své pozice jsem to mohla vysvětlit tím, že jsou to jen jakési mustry či návrhy, které nejsem povinna dotáhnout. Pracovala jsem se vzorkem dvaceti žen.

S kamarádkami?

S podobně založenými kamarádkami mého věku. Kdybych někomu z jiné sféry asi řekla, na čem pracuju, těžko by mi jen tak odpověděl.

V časopise prezentujete muže v celcích, kdežto žena je v časopise ukázána jenom v detailech. Proč jste ženu takto potlačila?

Je to dost racionální, takřka matematická úvaha. Vycházela z literatury, dotazníků a ze mě. Vycházela jsem z premisy, že by tam neměla být příliš vidět druhá žena kvůli tomu, aby nedocházelo ke srovnávání. Ženy mívají drobnou hořkost, nepříjemný pocit, který přináší srovnání – chtějí hubnout, vypadat lépe, což je společenský tlak představující stereotypní krásky, který jsem chtěla vyloučit. Jsou to až jakési Foucaltovské subjektivizační síly. Vyvoláte pocit, že jde o jediný možný způsob existence, pokud se člověk bude nějak chovat, nějak nakupovat, někam patřit. Následně si utvoří subjekt, bez jehož rámce nebude ničím.

Vy sama jste se objevila na stránkách Ženinu?

Jenom částečně. Chtěla jsem, aby to bylo co nejanonymnější. Chtěla jsem se vyhnout pokušení exhibovat, ukazovat pobuřující materiál, na nějž by mohla být jediná reakce: prolomení tabu tam, kde žádná tabu už nejsou. Přišlo mi jako mnohem „podvratnější“ udělat to co nejobecnější, aby to vypadala jako snaha vytvořit většinový časopis typu Vlasty s vysokým nákladem. Snažila jsem se extrémní nápady spíš vylučovat a ty drsnější stránky časopisu jsem na výstavě ukázala. Vlastní časopis byl dost soft.

Soft? Objevuje se v něm sperma, jímž se „měkká“ pornografie nevyznačuje.

To bylo tělové mléko. Vzorem, od něhož jsem se odrážela, byly pornografické časopisy

pro muže, které jsou rozšířené, leží na stánku, pak je člověk vezme, koupí – a schová. Což je zvláštní. Když jsem si koupila vzorek produkce, zaskočilo mě, jak je stereotypní.

časopis Ženin, 2008

A ověřila jste si, jak váš časopis na ženy účinkuje? Jinými slovy: dochází k tomu, čemu má sloužit – tedy povzbudit chuť na sex?

Reakce byly velmi rozdílné. V návštěvní knize jsem našla různé námitky: jedna pisatelka mi třeba vyčítá, že není pravda, že ženy potřebují předehru, jiné se nelíbilo, že chlap na fotkách je moc starý. Časopis byl nicméně směřován na průměrnou ženu, tedy po třicítce. Ale ženy z akademických kruhů reagovaly vesměs pozitivně.

Texty do časopisu jste si psala sama?

Ideální forma by byla týmová spolupráce, jenže toho jsem nebyla schopná, takže jsem to záměrně pojala jako „one woman project“, kde jsem napsala i všechny texty, částečně vycházející z korespondence, částečně inspirované literaturou.

Proč jste výstavu představující váš časopis pojala jako přístupnou od osmnácti let?

Aby s ní škola neměla potíže. Je na to přímo paragraf.

Ale připadá mi, že cokoliv umístíme do galerie – a může to být dílo nesoucí prvky pornografie – je svým způsobem hájeno a jako takové nenapadnutelné...

To je sice pravda, ale vedlo mě k tomu také to, že mám spoustu kamarádů, kteří chodí na výstavy s dětmi, a chtěla jsem, aby se vyvarovali případných rozpaků.

Zajímá Vás pornografie jako jedna ze stránek umění?

Spíš mě zajímá svoboda projevu ve vyjadřování sexuality – i té konvenční. Proč by to měly být věci, o nichž se nemluví? Na Nan Goldinové nebo Mapplethorpa je nejzajímavější, že to všechno prožili a je jedno, jestli jsou to dokumentární nebo estetizované fotografie. Pornografie je společenský fenomén. Její obsah je sice omezený, ale to, co dělá s lidmi, co jim zakládá v mysli, je pro umělce přitažlivé. Věci, které se týkají pornografie v umění mě zajímají do té míry, pokud se netýkají primárně pornografie. Potom mohou mít smysl.

Setkala jste se někdy s cenzurou?

Jenom jednou, když jsem vystavovala v Kyjevě panenky provázku, které rodily dítě. Musela jsem inkriminované části zakrýt za sukni, aby nebyly na první pohled viditelné.

Jak jste to brala?

V klidu. Galerista mi vysvětlil, že mu tam chodí školní třídy a pro to mám pochopení.

Máte nějaký vztah k ženskému umění? Sama jste připravila celé jedno číslo časopisu Umělec s genderovou tématikou…

Ve skutečnosti mi tato genderová kategorie připadá bezobsažná – používá totiž měřítka, která nejsou vůbec adekvátní. Jsou to měřítka spíše sociologická. Když se kupříkladu hovoří o uměním abstraktním, týká se výsledného díla, a ne toho, kdo je jeho autorem

Vás opravdu feminismus nepřitahoval?

První setkání s feminismem bylo, když o mé výstavě v roce 2001 v Malé Špálovce napsal Radek Váňa článek do Lidovek, kterému dal název někdo z redakce a v titulku se objevilo slovo feminismus. Řekla jsem si, že je to zvláštní, protože o tom vůbec nic nevím… Nějaké hlubší poznání jsem získala až při práci na doktorátu, když jsem si začala číst feministickou literaturu jako součást studia. Zjistila jsem, že se moje východiska, která ne-

byla nijak vykonstruovaná a přicházela z mého života, trefila do feministického proudu, který u nás přišel ve srovnání se světem se značným zpožděním. Ale feministka nejsem.

Martin Jansa

Jak jste se dostal k práci pro vydavatelství PK62?

Já jsem do focení erotiky nastoupil pozdě, v roce 1998, do té doby jsem fotil spíše jako amatér, při svém stálém zaměstnání. Pracoval jsem jako elektromechanik. Asi jako každého chlapa mě bavilo fotit nahý děvčata, byl jsem mladý kluk, neukojený vizuální nahotou, oslovoval jsem je náhodně. Měl jsem k dispozici garsonku v paneláku, kam jsem holky vodil. Ony se mnou chodili, přestože jsem neměl žádný portfolia fotografií, a nechali se fotit. Neměli žádný problém. Vždycky létě, byla ve Valdštejnský zahradě výstava poloprofesionálních výtvarníků, ani nevím jak jsem se tam dostal, ale oslovil tam mě oslovil Mirek Malec, tehdejší fotograf Neireportu, jestli bych nechtěl fotit pro Nei report, s tím že jsem dostával asi 500 korun za fotku což bylo tehdy docela dobrý. Tam jsem začal svojí kariéru. Pak Neireport přitvrdil. Byla to doba boomu erotické fotografie. Patřil jsem s Romanem Slukou a Martinem Petrákem k jedněm z mála, kteří se tomuto oboru věnovali na profesionální úrovni. Konkurence byla malá i z toho důvodu, že nákup profi techniky byl velice drahou záležitostí. Když se zakládalo nakladatelství PK62 dostal jsem lano.

A jak to dnes jde?

Dneska je hodně těžký uživit se jako fotograf vůbec, a co se erotické fotografie týká, řekl bych nadneseně, že začíná soumrak erotické časopisecké fotografie v Čechách.

Není o ní zájem?

Zájem je, ale ceny jsou stlačené hodně dolů. Navíc všechny nakladatelství již mají smlouvy s různými fotobankami, takže není problém postavit několik čísel časopisu po sobě z archivních fotografií.

Takže tak nějak přežíváte?

Jo, dalo by se říci. Dnes když už jdete na sezení, tak výstupů musí být víc. Musel jsem se přešaltovat na internet.

Co to znamená?

Z jedné schůzky musíme nafotit například fotoseriál do vydání časopisu, pak i jednotlivé snímky do archivu, a ještě se k tomu natáčí video. Všechno jde samozřejmě zároveň i na web a v softcore i hardcore verzi.

Jací jsou aktéři vašich filmů a fotografií, co je to vlastně za lidi?

No tak dříve bych řekl, že to byly hlavně svobodné matky. Dnes to jsou studentky, které si chtějí přivydělat. Ale tak jak klesli příjmy, klesla i úroveň. Často to jsou nespolehlivý lidé, kteří nepřijdou, přestože se sami přihlásili. To je problém, vy máte nasmlouvanou lokaci, vizážistku atd. Také pokud volají se zájmem o práci, snaží se mi o sobě nabulíkovat kde co, jak vypadají a tak. Když jim pak řeknu ať pošlou fotku celé postavy, často to pak vypadá jinak.

Kde pro vás osobně leží hranice mezi erotikou a pornografií?

Vycházím z toho co je daný v zákoně, vnímám to stejně. Mám to tak nastavené. Pokud nebudu mluvit o modelingu. V momentě kdy je holka nahá, tak je to akt, Pokud je vidět kočička, jak tomu říkám pracovně, je to pořád akt, popisnej, výtvarnej to je jedno. Pokud svým tělem nějak výrazně manipuluje, staví se do pozic u kterých jde o detailní detailní zobrazení pohlavních orgánů s cílem vzbudit chtíč, pak už je to porno, sice soft, ale porno.

Co si myslíte o pornografii ve společnosti?

Zdravý je pokud se dospělý člověk může svobodně rozhodnout zda bude konzumovat porno nebo ne, striktně porno zakázat je nesmysl. Je to byznys, který má svý pravidla,

podepisují smlouvy, jsou zakázaný zvířata, děti, násilí. Dávají se normálně výdejový doklady. Lidi zavolají já jim řeku o co jde, bude se po vás chtít tohle a tohle, někdo si to rozmyslí, ale většinou do toho jdou. Lidi komunikujou normálně, připraví se akce, herci se vykoupou, nalíčí, kontrolují se testy na HIV. Za jedno focení má model 3000 korun.

Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.

Vystudoval jste psychologii a stal jste se čelným českým sexuologem. Proč?

V podstatě jsem se stal sexuálním psychologem, protože sexuologie je lékařská profese, studuje se v rámci nástavbové atestace po psychiatrii, urologii nebo gynekologii.

Jelikož jsem vystudoval psychologii, nemohu být sexuologem v tom lékařském slova smyslu. Nicméně pokud se ptáte na to, jak jsem se stal sexuálním psychologem, tak odpovím, že to byla náhoda, jak už to v životě často bývá. V roce 1982 jsem nastoupil do psychiatrické léčebny Horní Beřkovice a jediné volné místo bylo právě na sexuologickém oddělení. Tam jsem začínal a tam jsem zůstal další čtyři roky. Sedm let jsem pak pracoval na sexuologickém oddělení v psychiatrické léčebně v Bohnicích a od roku 1993 pracuji jako psycholog v Sexuologickém ústavu 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

O sexu hovoříte s pacienty nebo kolegy po celý pracovní den. Nevede to k utlumení vlastního zájmu o sex?

Já o tom mluvím hlavně celý den s pacienty – a ten pacientský sex je většinou něco úplně jiného, než je ten většinový. Spojitost s něžným milováním, jak ho známe my, je u deviantních pacientů přerušená, takže si myslím, že to ani příliš neovlivňuje naší sexualitu osobní. Je to stejné jako když gynekologové celý den pracují s ženským genitálem, a přesto to neovlivňuje jejich pohled na vlastní manželky a přítelkyně.

Jak se vám jeví sexuální chování Čechů v mezinárodním srovnání?

Sexuální chování Čechů se samozřejmě moc neliší od sexuálního chování jiných národů, až na jednu věc – ta se však netýká chování, nýbrž postojů. Češi jsou ve srovnání s jinými národy v otázkách sexu vůbec nejtolerantnější a nejliberálnější. My jsme se v našich výzkumech ptali reprezentativního souboru českého obyvatelstva v počtu 1000 mužů a 1000 žen na jejich vztah k homosexualitě, promiskuitě, prostituci, pornografii, mimo-

manželským stykům, předmanželskému sexu, k masturbaci, antikoncepci, interrupci atd. – ve všech ohledech to vypadá tak, že Češi jsou podstatně tolerantnější než jakýkoli jiný národ, kde srovnatelné výzkumy proběhly, to znamená, že jsme ve svých postojích liberálnější než Američané, Britové, Francouzi, Němci. Čím to je? My si to vysvětlujeme především tím, že česká společnost je nejsekulárnější na světě, nejméně lidí se u nás hlásí k jakékoli církvi či náboženství. Víme přitom, že právě v otázce sexuality je náboženské přesvědčení tím činitelem, který nejvíce ovlivňuje konzervativnost nebo liberálnost postojů. Domníváme se, že právě ateizmem je dána ta neobvykle velká tolerantnost Čechů a Češek v sexuálních otázkách.

Vznikají v současné době nějaké zvláštnosti nebo úchylky v sexuálním chování podmíněné dobou v které je pornografie více dostupná než v minulosti? Jak se vůbec liší sexuální chování a zvyklosti v mezigeneračním srovnání?

V mezigeneračním srovnání se sexuální chování samozřejmě dost liší. Všichni víme, že u generace, která začínala sexuálně žít a byla vychovávána před 2. světovou válkou, bylo chování konzervativnější než chování dnešní mládeže. Tehdy byl průměrný věk prvního styku kolem 19 let, zatímco u dnešních mladých lidí je to v průměru 17 a půl. Víme ale taky to, že dnešní mladí lidé se chovají zodpovědněji, než se chovaly předchozí generace. Například po sametové revoluci stoupl několikanásobně počet žen užívajících účinnou hormonální antikoncepci a v souvislosti s tím samozřejmě nebývale, ve světě naprosto unikátně, klesl počet interrupcí – a to na čtvrtinu původního stavu z roku 1989. Ptal jste se i na to, zda nevznikají nové deviantní projevy, nové úchylky. Nové deviace sice nevznikají, ale existují nové podoby těch starých. Například v oblasti fetišistické. V 19. století byl velmi rozšířený fetišismus hedvábí. Ten dnes už vůbec nevidíme. Ale dnes máme na druhou stranu mnoho fetišistů gumy – ti předtím být vůbec nemohli, protože tehdy guma ještě neexistovala.

Stále ale převládají fetišistické fixace na dámské prádlo, punčochy, botičky,

anebo vznikly jiné fetišistické fixace – třeba na počítač nebo na mobil?

Že by vznikla fetišistická fixace na počítač, to jsem ještě neslyšel. Počítač a internet však umožnily vznik nových forem sexuality – virtuální sex. Znamená to jednak sex, který je založen na vzájemném kontaktu prostřednictvím chatu, eventuálně na vizuálním kamerovém kontaktu mezi dvěma lidmi na dálku, včetně sexuálních aktivit zprostředkovaných třeba internetem. Ale také třeba internetové seznamky, diskuze v rámci internetového sexu, přístupnost pornografie v jakékoli podobě, to znamená i v té, která uspokojí i ty nejzvláštnější fetišistické fixace atd.

S jakým nejbizarnějším příkladem sexuálního chování jste se ve své praxi setkal? Je něco, co zaráží i odborníka?

Snažím se být velmi nestranný a zachovat si odstup od všech svých pacientů, i od těch nejzvláštnějších projevů lidské sexuality. Ale čemu jsem osobně nepřivykl,
je fetišistická fixace na výkaly. I ta existuje - mnoho lidí je skutečně sexuálně vzrušováno manipulací s exkrementy. V této oblasti mi někdy dá práci zachovat si profesionální odstup. Nicméně chápu, že existují i lidé takto zaměřeni, chápu, že tito lidé nikomu neškodí a nejsou nebezpeční ani sobě, ani svému okolí.

Jak se sexualita proměňuje v extrémních podmínkách – dejme tomu, ve vězení, na neobydleném ostrově apod.? Existují přece různé pověry o tom, že v extrémních podmínkách se dokonce mění sexuální orientace člověka.

To jsou skutečně pouze pověry. Výskyt homosexuálních styků ve vězení, zvláště u těch lidí, kteří jsou odsouzeni k mnohaletým trestům odnětí svobody, je skutečně častější než je průměr, ale pouze jako náhražkové chování, Člověk, který vstupuje do vězení jako heterosexuál, odchází z vězení také jako heterosexuál a po propuštění
navazuje plynule na svůj předchozí život s opačným pohlavím. Homosexuální styky v nepřirozených podmínkách uvěznění jsou pouze náhražkové způsoby sexuálního uspokojení.

Ovlivňuje pornografie společnost, a jestliže ano, jak?

Tak jestliže praktičtí lékaři zaznamenali v posledních letech nebývale vysoký počet mladých pacientek v teenagerském věku s drobnými poraněními způsobenými análním sexem. Tak asi ovlivňuje. Mnohé z nich navíc k těmto zraněním přišly během prvního sexuálního styku. Všechny měly jedno společné - jakkoli byly prakticky sexuálně nezkušené, v teoretické rovině jim jistá erudice nechyběla. Všechny viděly porno. A tak, když dospěly od představ k činům, měla pro ně fyzická láska přirozeně ony známé čtyři fáze: orál, hardcore, anál a cumshot.

Může být pornografie návyková?

Někteří američtí vědci označují internetovou pornografii za "kokain pro nové pokolení". Ale já se nebojím, že by si někdo v českém prostředí vypěstoval závislost na virtuálním sexu. Není to věc, s níž bychom se setkávali v ambulancích. Nekvalifikoval bych to ani jako závislost, protože ta je vždy na určité konkrétní látce. Mluvil bych spíše o vášni, podobné, jako je hráčská vášeň.

PhDr. Richard Knot

Nei report je asi nejstarším erotickým médiem u nás, jaké byly začátky?

Ano letos je to dvacet let. Po listopadu 1989 sice spolu se svobodou projevu zaznamenala prudký rozmach erotická a pornografická tvorba, vsadili jsme na to, že NEI Report, se od ostatních periodických titulů svého druhu, vycházejících v tuzemsku i v zahraničí, poměrně výrazně odlišuje - počínaje neobvyklou periodicitou, přes nepřehlédnutelnou atmosféru smyslu pro nadsázku, humor a recesi, konče třeba určitým politizujícím podtextem.

Jak se tedy lišíte od klasického pornočasopisu?

Nejde nám jenom o porno. U nás najdete i texty a fotografie, které se přímo pornografií nezabývají. Skutečně nám od začátku o jakousi osvětu. Mohl jste u nás najít články předních českých lékařů, sexuologů, ale i povídky spisovatelů, zajímavé rozhovory a podobně.

Změnily se nějak podmínky pro vydávání Nei reportu za těch dvacet let?

Tak změnilo. Lidé, kteří nás v devadesátých letech začali kupovat si nás kupují stále. Náš průměrný čtenář, pokud bych se ho pokusil charakterizovat je člověk kolem 40 nebo 50 let a neumí s internetem. Pokud jste si všiml, my na internetu máme pouze základní prezentaci, adresu, informace o redakci apod. Nejsme, abych tak řekl, multimediální jako jiná periodika. Proto asi i dnešní mladí lidé si k nám cestu nenašli. Musíme zvážit jestli jim nepůjdeme víc naproti.

A obsah?

Co se obsahu týče museli jsme za ta léta přitvrdit. Stále se snažíme o různorodost našeho magazínu, ale co se vizuálna týče, museli jsme přitlačit. Před lety stačila nahota, ta již dnes obvykle nešokuje, pokud se nejedná o celebritu.

Jak získáváte obrazový materiál?

Tak z 50% jde o redakční tvorbu, 30% jsou fotobanky a zbytek naši čtenáři. Ti dnes publikují zcela bezostyšně bych tak řekl. Zatímco dříve si vymýšleli různé přezdívky, dnes již publikují normálně pod svými jmény.

Vyděláváte?

S vydavatelskou činností jsem vcelku spokojený, NEI Report si na mediálním trhu nestojí zrovna špatně - rošířil se z 16 na 24 stran zčásti barevného tisku na novinovém papíře. Tištěný náklad je stabilizovaný a pohybuje se nad hranicí 100 tisíc kusů při remitendě nepřesahující 20 %, z čehož je i navzdory poměrně vysokému podílu textu ještě část se slevou prodejná v zahraničí. Distribuce je charakteristická téměř výhradně volným prodejem čili s vcelku zanedbatelným podílem předplatného i placené inzerce s blízkým vztahem k obsahu časopisu. Nicméně inzerenti si stále k tomuto svébytnému mediálnímu fenoménu nacházejí cestičky velmi opatrně.

Inzerenti se ostýchají?

Inzerenti se valnou většinou rekrutují z oblastí, majících především velmi úzký vztah k žánru, takže se zde opět nejvíce objevuje nabídka nejroztodivnějších erotických pomůcek, videokazet, ale i počítačových CD-ROM, pozvánky do některých erotických klubů a pochopitelně plejáda nabídek audiotextových erotických služeb.

První trojrozměrý pornografický film Kama-sutra, 2010

7 Závěr

Růst pornografického průmyslu, a tedy i dostupnost porna dosáhly v posledních deseti letech takové rychlosti, že bychom mohli hovořit o další sexuální revoluci. Máme před sebou gigantický průmysl, nedozírnou nabídku snadno dostupného zboží a milióno-vé masy konzumentů. Je vůbec možné, aby s námi ta půlmiliarda webů nic nedělala? Například módní průmysl bývá obviňován z vytváření ideálu vyzáblých modelek, jenž má za následek zvýšený výskyt anorexie a bulimie.

Co dělá s našimi ideály krásy zástup pornohvězd? Sní muži o ženách, které vypada-jí jako Jenna Jamesonová, a sní ženy o svém těle jako o těle Jenny Jamesonové? Připustíme-li myšlenku, že i ženy se rády dívají na pornografii, pak - sní ženy o obrov-ských údech, nepřetržité erekci a obratnosti pornoherců? Jsou muži frustrováni svými povislými břichy a z hlediska pornoobrazů zanedbatelnou erekcí? Má pornografie vliv na počet silikonových implantátů a kolagenových injekcí? Může za to, že jsme před pár lety začali chodit do solária, a když teď několikrát vynecháme, stydíme se za svou při-rozenou vybledlost? Stojí estetika pornofilmů za tím, že si většina mladých žen a stále více mužů depiluje ochlupení víceméně na všech plochách, kde se něco depilovat dá?

Za estetikou tetování na intimních místech a piercingů na ještě intimnějších? Na Guantanamu byli vězni mučeni a nuceni se fotografovat ve stylu gang-bang porna.

Představy mužů i žen se vlivem obrazů produkovaných sexuálním průmyslem liší od skutečnosti natolik, že to přináší oboustrannou frustraci. U žen jde o frustraci ze vzhledu a zoufalou snahu nějak jej uměle vylepšit. U mužů jde také o frustraci ze vzhledu žen. Nacházejí mezi nimi stále méně těch, jež by byly "dost dobré pro porno". Jak může skutečná žena, která má póry a svoje vlastní prsa a svoje vlastní sexuální potřeby soupeřit s kybernetickým obrazem dokonalosti, jejž je možné dle libosti stáhnout a dle libosti smazat. Dnešní erotická zobrazení už nejsou zobrazením (nebo oslavou) skutečných nahých žen. Nahé ženy byly nahrazeny pornohvězdami. Být z masa a kostí prostě nestačí. Spisovatel a žurnalista David Amsden to vyjádřil takto: "Dříve byla pro každou ženu největší hrozba ta nádherná prsatá blondýna odvedle. Dneska je pro každou ženu největší hrozbou několik tisíc nádherných prsatých blondýn." (16) Napětí mezi obyčejným nedokonalým nahým tělem a supertělem pornohvězd se stalo paradoxní pastí i pro samotný pornoprůmysl. Pornoprůmysl byl dlouho spojován s rolí hybatele ve vývoji nových technologií pro obrazová média, od těch tištěných přes videokazety až po streamovatelná a stahovatelná videa na internetu. Teď však producenti pornostudií zjistili, že se vývoj stále dokonalejších obrazových formátů začíná obracet proti nim. High-resolution DVD najednou ukazuje příliš mnoho detailů

Pornografie mění naše sexuální návyky a bourá tabu v erotických praktikách. Pokud se veřejně obnažíte v parku před několika lidmi, nikdo nezapochybuje o tom, že nejste normální. Pokud to provedete v časopise, na internetu nebo na videu před několika tisícovkami lidí a dostanete za to zaplaceno, máte dobrou šanci, že to lidé budou považovat za morálně neutrální erotický obraz. Nedávno se v tuzemských médiích probírala kauza vysokoškolských studentek, které se nechaly nafotit nahé na pornostránky. Děkani různých univerzit se k tomu vyjadřovali v tisku a obvykle se shodli, že jim je to jedno, dokud studentka - nadneseně řečeno - nevystupuje v pornu s logem univerzity na zádech. Některé z dívek následně poskytly rozhovor v tisku, ničeho nelitovaly, netvrdily, že to bylo z nouze.

Považovaly to za normální způsob, jak si může holka-studentka přivydělat pěkné peníze. Na pornografii je fascinující, jak se v ní prolínají ideologie, názory na přirozenost, vědecké teorie, morální a estetické soudy. Jak i v dnešním, relativně otevřeném a liberálním západním světě debaty o ní ostře rozdělují veřejnost na nesmiřitelné názorové tábory. Především: existuje vůbec něco jako "přirozenost"? Něco jako "normální sex"?

Sexuologové se sice ohánějí výsledky "tvrdé vědy" a tvrdí, že přirozenost a normalita existují, nicméně je zřejmé, že názory na to, co to znamená, se mění a vyvíjejí. Není sice možné jasně říci, zda je sexuální otevřenost a její zobrazování jen důsledkem celkové liberalizace společnosti, či nakolik se pornografie na této liberalizaci podílí, ale s jistotou lze tvrdit, že na orálním či análním sexu není nic špatného. Ani na inspiraci zkušenostmi druhých.

Ani na otevřeném přiznání, že sexualita patří k nejpodstatnějším stránkám lidského života. A že je marné si namlouvat, že není plná napětí a otázek, které problematizují konzervativní představy o rodině či o nutném podřízení sexu "vznešenějším" idejím - od náboženské víry po lásku. Pokud pornografie a diskuse kolem ní k této otevřenosti přispívají, je její kulturní vliv pozitivní. Představa, že pornografie může vést k masovým projevům násilnického, "nepřirozeného" či deviantního chování, zřejmě není nijak solidně podložena.

Ani přítomnost půl miliardy webů nikoho nenutí k tomu, aby intenzívně konzumoval byť i jeden jediný z nich. K tomu, aby si sex nevychutnával pouze s jedním partnerem, k němuž chová navíc hluboký cit. Názory sexuologů mohou být zavádějící a příliš normativní. Má smysl mluvit o tom, co je normální, když této kategorii rozumějí různé skupiny lidí v různých historických obdobích různě? Pornografie může být především docela normální doplňková sexuální aktivita pro muže, kteří rádi masturbují. A může i povzbuzovat sexuální představivost, chuť a může mít i terapeutický účinek. Pokud jde o sex, pak podle současné liberální definice je normální vše, co se odehrává na základě vzájemné dohody tělesně i psychicky zralých jedinců, jimiž nejsou blízcí příbuzní.

Celkově je v dnešní společnosti sociálně přijatelné natáčet a sledovat amatérské porno. Přes cenově dostupné mobilní telefony s fotoaparáty nebo videokamerou jsou často distribuovány materiály nezletilých, kteří si často nejsou vědomi možných důsledků svého jednání. Zprávy s pornografickým obsahem cestují po celém světě a dovolují fotografiím a videu mít větší dopad než kdykoli dříve.

Historie pornografie je nejen historií politiky, sociálních změn a rozdílných společenských pohledů na svět jako takový, ale i technologie. Tři následující faktory vždy přímo ovlivňovaly rozkvět nebo úpadek pornografie.

- svoboda projevu
- připravenost populace
- dostupná technologie

Svoboda projevu, byla a je zdánlivě nejdůležitějším faktorem. Sexuálno je příliš často používáno, jako snadný prostředek k prosazování moci, osobních zájmů, nebo jako prostředek k ovládání většiny populace. V mnoha lidech přetrvává hluboký stud, který jim zabraňuje ve jménu "čistoty" přiznat, že sex a věci s ním související, jsou neoddělitelnou lidskou přirozeností, stejně jako spánek.

Právě tento druh lidí je nejvíce náchylný k manipulacím přes pornografii a sex celkově. Navíc nepřímo vytváří kolem lidské sexuality tabu a je v lidské přirozenosti nejvíce dělat věci, které tabu jsou. Vnímám tedy moralizování posledních téměř dvou tisíc let, do určité míry, jako jeden z důvodů, proč je sexualita naší postkřesťanské společnosti deformována.

Proto za nejdůležitější faktor považuji připravenost populace. Jestliže lidé odhodí falešný stud a pokřivenou morálku a veřejně začnou o těchto věcech hovořit, povede to pouze ke snadnějšímu přijetí naší sexuality, vyrovnání se s ní a ve finále k ustálení. Dnešní doba dělá to, co by dělal člověk dlouho bez vody. Hltá plnými doušky to co mu bylo tak dlouho odpíráno. Tento stav ale není udržitelný a tak logicky dříve, či později dojde k opadnutí zájmu, zahlcení se a ustálení na určité úrovni.

Technologie, která nám dává nosiče informací, je poslední z důležité trojice. Jejím prostřednictvím se uskutečňují výše uvedené faktory a je i morální zkouškou. Jak v ní lidé obstojí a jaký bude další vývoj? Každá nová technologie, ať už to byla fotografie, film nebo internet, znamenala rozmach pornografie a věřím, že budoucnost nám ještě přinese mnohé odpovědi i otázky.

Odkazy:

(1) http://www.sacred-destinations.com/england/cerne-abbas-giant.htm

(2) http://www.radio.cz/cz/clanek/68464

(3) http://pompeje79.sweb.cz/r.htm

(4) http://www.antickamesta.websnadno.cz/ANTICKA_MUZEA_V_EVROPE.html

(5) http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Katedrala_sv_Vita_Praha_mozaika_Posled-n%C3%AD_soud.jpg

(6) http://images.google.cz/images?hl=cs&q=Michelangelo&lr=&um=1&ie=UTF-8&e-i=E4SeSqT0Cc2OsAa31ZCtAQ&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=1

(7) http://sechtl-vosecek.ucw.cz/expozice1.html#daguerre

(8) http://cs.wikipedia.org/wiki/Stereoskopie

(9) http://graphic-design.tjs-labs.com/galleryview?product=LUCKY%STRIKE%CI-G&log=C&span=9999

(10) http://alfred-charles-kinsey.navajo.cz/

(11) http://www.csfd.cz/film/6308-extase/

(12) Vladimír Poštulka, Dějiny pornografie v datech, str. 232

(13) Vladimír Poštulka, Dějiny pornografie v datech, str. 209

(12) http://en.wikipedia.org/wiki/Deep_Throat_(film)

(13) k 2,9,2009 21:09

(14) http://www.redlightcenter.com/

(15) Naomi Wolf, Pornified: How Pornography Is Damaging Our Lives

(16) New York Magasine, Not Tonight, Honey. I´m logging On

Seznam použité literatury

Knihy:

Bohuslav Brouk: Lidská duše a sex, Odeon, 1992

Kristýna Čechovská: Pornografie jako umění? 2008

Martin Herzán: Pornografie a svoboda projevu, Eko-konzult, 2003

Lumír Klimeš: Slovník cizích slov, SPN, 1981

Vladimír Poštulka: Dějiny pornografie v datech, XYZ, 2007

Václav Příhoda: Ontogenze lidské psychiky, SPN, 1983

Radim Uzel: Pornografie aneb provokující nahota, Ikar, 2004

Izabel Tangová: Pornografie, tajné dějiny civilizace, BB/art, 2003

Naomi Wolf, Pornified: How Pornography Is Damaging Our Lives

Články:

FHM 06/2010: Prono Futuro

Pornoktitik.cz: Z dějin pornofilmů

Psychologie 08/2009: Pornografie vztahům neprospívá

Reflex 12/2007: Ani kurva ani světice

Reflex 07/2008: Erotika nebo porno?

Revue pro média 9/2004: Dívat se na porno feministickýma očima

Jmenný rejstřík

A

Altporn 33
Am Abend 16
Amatéři.cz 36
Amsden, David 52
Anderson, Pamela 27, 33
Angel, Joanna 34
Apple 25
Area18 28
Aretino, Pietro 13
AVN Award 24

B

Beat ‘Em & Eat’ Em 26
Beethoven, Dolores 22
Behind the Green Door 18, 20
Bel Ami 36
di Bondone, Giotto 12
Botuplay 29
Blue Blood 34
Buonarroti, Michelangelo 12
Buster, Dolly 36

C

Jana Cova 36
Cerne Abbas, Obr 9, 10

D

Deep Throat 18, 19
Damiano, Gerard 19, 20, 22
Dasha 36
Ďábel ve slečně Jonesové 21

E

Extase 16

F

Larry Flynt 18
Freefoto 28

G

Gillis, Jamie 22
Goldin, Nan 42
Gutenberg, Johannes 12

H

Hilton, Paris 33
Hluboké hrdlo 18, 20
Hustler 18

CH

Chambers, Marilyn 22
Gustav Machatý 16

I

Ilsa, She wolf of the SS 35

J

Jameson, Jenna 52

Jansa, Martin 37, 44

Jeremy, Ron 21, 27

Jones, Justine 21

K

Kama-sutra 53

Keezmovies 28

Keys, Anetta 36

Kiesler, Heidi 16

Kinsey, Alfred Charles 17

Klodová, Lenka 37, 38

Knot, Richard, PhDr. 37, 50

Kves, Johnny 22

L

Lady Fuckinghamová 38

Leisure suit Larry 25

Lidové noviny 43

Lovelace, Linda 19

Lucky Strike 15

Lupus Pictures 36

M

Mapplethorpe, Robert 42

Mitchell, Artie 22

Mitchell, Jim 22

Money, Constance 22

N

NEI Report 37, 50, 51

Německo, rok nula 35

Nezávislá iniciativa 50

P

Playboy 17

PK62 36, 37, 44

Pražská fotografická škola 37

Podkapová, Zdenka 36

Pokání 11

Polaroid 31

Pompeje 11

Pornhub 28

Porn Chic 22

Porno Oskar 24

Pygmalion 22

R

Realporn 31

RedTube 28

Reems, Harry 19, 21

Rebel Company 36

Rossellini, Robert 35
Rosenberg Robert 36
RosenbergTV 36
Řím, otevřené město 35

S

Saint, Silvia 36
Sartorio, Le 16
Sexuální chování muže 17
Sexuální chování ženy 17
Shaw, George Bernard 22
Schiele, Egon 15
Softcore Adventure 25
Spelvin, Georgina 21
Shuman, Alden 21
Swingersakce.cz 36

T

Technosex I, II, 34
The Hardest Man in Showbiz 21
The Opening of Misty Beethoven 22, 23
Tube8 28

V

Váňa, Radek 43
Věstonická Venuše 10
Verne, Jules 14
Vlášek, Václav, Dr.Ing. CSc. 37

W

Weiss, Petr Prof. PhDr. Ph.D. 37, 46
White, Tarra 36
Wild, Oscar 38
Woody 24

X

XTube 28

Y

YouTube 30
YouPorn 28

Z

Závislínasexu.cz 36
Za zelenými dveřmi 18
Zlatý věk pornografie 18
Ženin 38, 41, 43